

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

ДОДАТКИ
ДО СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
СТАНІСЛАВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2019-2027 РР.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**Global
Communities**
Partners for Good

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Додаток А

АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Станіславська об'єднана територіальна громада

Херсонська область, Білозерський район

Адміністративний центр громади – с. Станіслав

Автори:

Войцех Одзімек, Назар Глинський

**на замовлення Фонду Розвитку Місцевої Демократії
в рамках проекту „Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)”
який фінансується USAID.**

2019 р.

Niniejsze opracowanie powstało dzięki hojnemu wsparciu amerykańskiego narodu, za pośrednictwem Amerykańskiej Agencji ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID). Za treści zawarte w tym dokumencie odpowiada Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, a poglądy w niej wyrażone nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem USAID lub Rządu Stanów Zjednoczonych.

This methodology/concept is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Foundation in Support of Local Democracy and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

ЗМІСТ

Найважливіші висновки з дослідження (executive summary)	4
1. Методологія проведення дослідження	5
2. Вступ – коротка характеристика громади	6
3. Процес об'єднання – генеза і перебіг	21
4. Громада – характеристика апарату управління і послуг, які надаються	22
5. Проблеми і потреби органу місцевого самоврядування	31
6. Місцевий потенціал.....	33
7. Дані для моніторингу й оцінювання	34

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Найважливіші висновки з дослідження (executive summary)

- ⇒ Станіславську ОТГ створено внаслідок об'єднання трьох населених пунктів, які до цього входили до складу двох окремих сільських рад: Станіслав, Широка Балка і Софіївка (два останні населені пункти були раніше окремою сільською радою). У громаді проживає понад 7,4 тис. мешканців.
- ⇒ Один з найбільших ресурсів для розвитку Станіславської громади – її довкілля. Однак сьогодні місцева спільнота не має від нього практично жодної користі. Йдеться, перш за все, про розташування над Дніпровським лиманом (Дніпровською затокою) й усі його переваги – водойми (лиман і прибережні озера), красивий ландшафт прибережних урвищ, приморські терени, які підходять для туристичної діяльності, тощо.
- ⇒ Незважаючи на розташування над Дніпровським лиманом у привабливих природних і ландшафтних умовах, близько до Херсона і Миколаєва – двох обласних центрів, громада має типовий аграрний характер, а її мешканці не проявляють жодної ініціативи у сфері розвитку туристичних послуг. Серед мешканців громади досі абсолютно не сформувалося вміння використовувати природні (приморські) ресурси для підвищення доходів сімейного бюджету. Тут немає жодних форм заробляння коштів на місцях для проживання туристів (відсутні пропозиції оренди кімнат, будинків, немає готелів, хостелів, наметових полів тощо), не розвивається ресторанний бізнес та супутні туристичні послуги.
- ⇒ Значним потенціалом розвитку громади могло б стати розведення риб, яким зараз займаються невідомі фірми й особи, не сплачуючи з цієї діяльності належних податків і нелегально експлуатуючи землі і водні ресурси, незважаючи на багаточисельні спроби керівництва громади звернути увагу правоохоронних органів на цю ситуацію.
- ⇒ У громаді діють поодинокі малі фірми зі сфери виробництва і послуг. Крім декількох аграрних господарств, зареєстрованих в інших місцях, на території громади практично немає жодних великих підприємств, а місцева сфера торгівлі і послуг – обмежена. Індивідуальні власники здебільшого передали сільськогосподарські угіддя в оренду аграрним господарствам.
- ⇒ Найбільша екологічна проблема громади – повна відсутність очисних споруд і каналізації. Схожа ситуація в усіх навколишніх адміністративно-територіальних одиницях. Це призводить до забруднення річок і лиману.
- ⇒ Існує можливість приєднати до громади сусідню Олександрівську сільську раду, яка досі ні з ким не об'єдналася і могла б суттєво зміцнити потенціал Станіславської ОТГ.
- ⇒ Місцева влада має зосередити свою діяльність на капіталовкладеннях у комунальне господарство, які б покращили якість життя мешканців – водопровідну мережу,

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

місцеві дороги, будівлі громадського призначення, а також на створенні умов для інвестицій – туризм, інвестиційні майданчики.

⇒ Для дохідної частини бюджету громади характерна низька частка власних доходів – 25% за 2018 р.

Попередній досвід стратегічного планування у громаді

Громада не має стратегії розвитку. Діяльність у цьому напрямі вона розпочала 2018 р. Після проведення чотирьох стратегічних сесій з мешканцями вдалося підготувати тільки частковий SWOT-аналіз і громада відмовилася від подальших кроків. Перед цими сесіями серед мешканців громади провели опитування за допомогою он-лайн анкетування (заповнили лише 20 анкет), а також традиційних анкет. Дослідження проводили, не сформувавши репрезентативну вибірку. Анкету роздавали батькам під час батьківських зборів, встановлювали урни у будинках культури тощо. Таким чином загалом зібрали майже 430 анкет. На їх основі підготували короткий звіт з дослідження і презентацію. Цю діяльність у громаді вів Херсонський центр розвитку місцевого самоврядування (громадська організація) за фінансової підтримки програми U-LEAD. Невикористані кошти, виділені програмою U-LEAD на стратегічне планування, громада вирішила витратити на оснащення ЦНАП, що заплановано зробити 2019 р. Невдалу спробу підготовки стратегії партисипативним методом громада пояснює надто повільним процесом проведення стратегічних сесій через велику зайнятість модераторів та експертів Центру розвитку місцевого самоврядування. Громада готова до ефективного проведення процесу стратегічного планування в рамках програми DOBRE.

1. Методологія проведення дослідження

Під час проведення аналізу передумов місцевого розвитку об'єднаної територіальної громади (ОТГ) експерти двічі відвідали Станіслав – 19-21 листопада 2018 р. та 31 січня 2019 р. Сценарій досліджень передбачав зустрічі з представниками різних середовищ, які формують зараз нову (об'єднану) спільноту громади. З ними проведено пленарні дискусії, спільний збір статистичних і стратегічних даних, індивідуальні інтерв'ю і фокус-групи. Список співрозмовників додається.

Підбір дослідницьких інструментів продиктовано характером даного місцевого середовища і численністю його представників, які взяли участь у дослідженні.

Усі зустрічі проходили в атмосфері співпраці і великого зацікавлення з боку респондентів. Під час роботи в громаді експерти не зіштовхувалися з якимись організаційним чи змістовними перешкодами. До проблем безумовно можна віднести низький рівень комп'ютеризації виконавчих органів громади і слабкі навички використання інформаційних технологій серед працівників громади, а також значні прогалини в обізнаності з власними повноваженнями (як органу місцевого самоврядування в цілому, так і своєї посади чи підрозділу у цьому органі). Ускладнювала роботу дуже обмежена база даних про всю ОТГ – навіть найпростіші дані (демографічні, соціальні, економічні, інфраструктурні, містобудівні тощо) про усі населені пункти об'єднаної громади все ще систематизуються. Історичні дані про окремі населені пункти, які входять до складу об'єднаної громади, дуже фрагментарні та іноді викликають сумніви у їх достовірності. Вказані вище аспекти значно ускладнюють отримання даних та

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

інформації про цілу об'єднану громаду. У деяких випадках статистичну й іншу інформацію треба шукати в районній адміністрації.

2. Вступ – коротка характеристика громади

Найважливіші дані про громаду

№ з/п	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
1.	Дата створення ОТГ (згідно з Законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад: ст.8 .1.: «Об'єднана територіальна громада вважається утвореною за цим Законом з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад, або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі та за умови відповідності таких рішень висновку, передбаченому частиною четвертою статті 7 цього Закону.»)	14.06.2017р.	
2.	Дата проведення перших виборів в ОТГ	29.10.2017 р.	
3.	Можливості приєднання нових рад до ОТГ (перелічіть ради, визначте стан прогресу цього процесу (наприклад, заплановано/офіційно повідомлено та очікується на схвалення, вже майже домовились, попередньо узгоджено можливості, можливе розширення як частина примусового об'єднання)	Олександрівська сільська рада	Можливе розширення в рамках обов'язкового приєднання, оскільки сільська рада поки що не хоче відмовлятися від своєї незалежності – вона достатньо спроможна фінансово. До іншої ОТГ вона приєднатися не може, оскільки межує зі Станіславською ОТГ і Миколаївською областю.
4.	Місцезнаходження (область, район)	Херсонська область, Білозерський район	
5.	Відстань в км: від районного центру, від обласного центру, від Києва)	Білозерка – 25 км Херсон – 41 км Київ – 557 км	
6.	Площа в км ²	226,58	
7.	Кількість колишніх рад, що включені до ОТГ, а також кількість всіх населених пунктів	2 сільські ради, разом 3 села	
8.	Перелік населених пунктів, що входять до складу громади (просимо підкреслити населені пункти, де знаходились ради)	<u>Станіслав;</u> <u>Широка Балка;</u> Софіївка	Підкреслено адміністративні центри колишніх сільських рад
9.	Населення ОТГ (найбільш актуальні офіційні дані – подати дату і джерело)	7442 осіб	Дані за 2018 р., джерело: Станіславська ОТГ
10.	Структура населення (в цілому по ОТГ):	Стать: Чоловіки – 48,1%	Дані за 2018 р., джерело: Станіславська ОТГ

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	- за віком, - за статтю, - якщо є така інформація, дані про вразливі групи, наприклад, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, таке інше.	Жінки – 51,9% <i>Вік:</i> 0-18 – 19,6% 19-35 – 23,2% 36-50 – 22,5% Понад 51 – 34,7% <i>Вразливі групи (осіб):</i> Внутрішньо переміщені особи: 30 Неповносправні: 422 Пенсіонери: 2028 Ветерани: 50	Стать – орієнтовні дані
11.	Міграція – баланс (різниця між прибулими (імміграцією) і вибулими (еміграцією) – найбільш актуальні дані: подати дату і джерело	-68 (прибуло 116, вибуло 184)	Дані за 2018 р., джерело: Станіславська ОТГ
12.	Подати приблизне співвідношення працюючих жінок/ чоловіків і/або співвідношення безробітних жінок/чоловіків (якщо є такі дані)	Дані відсутні	Дані в такій формі не збираються
13.	Офіційний рівень безробіття в районі	1,7%	Власні обчислення на підставі даних Головного управління статистики Херсонської області за 2018 р.
14.	Офіційний рівень безробіття в ОТГ або за відсутності цієї інформації – приблизний рівень безробіття в ОТГ	Дані відсутні	
15.	Характеристика населених пунктів у складі ОТГ (промисловий / сільськогосподарський / інше-вказати що саме)	Основний профіль усіх населених пунктів громади – сільське господарство. Крім цього: - Станіслав – харчова переробна промисловість, рибальство, легка промисловість (швейна) - Широка Балка – виноградники	
16.	Кількість суб'єктів господарювання, що зареєстровані в громаді	54	Дані за 2018 р., джерело: Станіславська ОТГ
17.	Кількість і специфіка державних підприємств, що працюють на території громади, в тому числі, що зареєстровані в громаді	Немає	
18.	Кількість та специфіка надання послуг комунальних підприємств на території ОТГ	КП «Надія» (водопостачання і водопровідна мережа, пожежний автомобіль, утримання доріг, дрібні ремонти)	Одне підприємство
19.	Кількість закладів культури (бібліотеки, будинки культури)	6	3 будинки культури, 3 бібліотеки джерело: Станіславська ОТГ

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

20.	Кількість закладів охорони здоров'я: - первинна ланка (ФАПи, амбулаторії) - вторинна ланка (стаціонари, лікарні, що знаходяться на утриманні ОТГ) - інші	0	Медицина залишається у повноваженнях району, у підпорядкуванні якого перебуває Станіславська амбулаторія загальної практики сімейної медицини КП «Білозерський ЦПМСД» – послуги первинної і спеціалізованої медичної допомоги
21.	Кількість та специфіка закладів соціальної допомоги (що знаходяться на утриманні ОТГ)	1	Центр надання соціальних послуг – у формі комунальної установи – новий заклад, створений у половині 2018 р.
22.	Кількість навчальних закладів (в тому числі НВК, школи, дитячі садки)	4	2 школи, 2 дошкільні заклади джерело: Станіславська ОТГ
23.	Інші установи, що виконують додаткові завдання в галузях освіти та культури (наприклад, музичні школи, школи мистецтв, позашкільні установи, організації дозвілля тощо)	1	Станіславська школа мистецтв
24.	Бюджет ОТГ (% виконання в 2018 р., план на 2019 р.)	Виконання 2018 р.- 40 130,6 тис. грн План на 2019 р. – 45 658,4 тис. грн	джерело: Станіславська ОТГ
25.	Бюджет ОТГ в розрахунку на одного мешканця (% виконання в 2018 р., план на 2019 р.)	2018 – 6 322 тис. грн 2019 – 6 127 тис. грн	джерело: Станіславська ОТГ
26.	Власні надходження місцевого бюджету (% виконання в 2018 р., план на 2019 р.)	2018 – 10 053 тис. грн 2019 – 12 940 тис. грн	джерело: Станіславська ОТГ
27.	Власні надходження місцевого бюджету на одного мешканця (% виконання в 2018 р., план на 2019 р.)	2018 – 1 554,8 грн/ос. 2019 – 1 738,8 грн/ос.	джерело: Станіславська ОТГ
28.	Державні субвенції та дотації – перерахувати всі види (надходження в 2018 р., план на 2019 р.)	2018 р. (тис. грн): Базова дотація з державного бюджету – 5 932,5 Інфраструктурна субвенція – 3 297,1 Освітня субвенція – 12 373,7 Медична субвенція – 6 218,2 Субвенція на інклюзивну освіту – 159,9 Субвенція на „Нову українську школу” – 163,5 План надходжень на 2019 р. (тис. грн): Базова дотація з державного бюджету – 7 817,7 Освітня субвенція – 14 156,5	джерело: Станіславська ОТГ

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

		Медична субвенція – 5 099,7 Субвенція на інклюзивну освіту – 123,2 Додаткова дотація – 5 389,1	
29.	Видатки бюджету ОТГ (план та виконання в 2018 р., план на 2019 р.)	Видатки за 2018 р.: 42 352,2 тис. грн План на 2019 р.: 45 658,4 тис. грн	джерело: Станіславська ОТГ
30.	Видатки бюджету ОТГ у галузі освіти, % до загальних видатків (в 2018 р., план на 2019 рік)	Видатки за 2018 р.: 57,2% План на 2019 р.: 59,8%	джерело: Станіславська ОТГ
31.	Видатки місцевого бюджету громади на адміністрацію органу місцевого самоврядування, % до загальних видатків (в 2018 р., план на 2019 рік)	Видатки за 2018 р.: 12% План на 2019 р.: 12,4%	джерело: Станіславська ОТГ
32.	Отримане фінансування з Державного фонду регіонального розвитку в 2018 р. (кількість проектів та сума фінансування)	Досі не було	
33.	Існуючі в громаді документи (стратегії, програми місцевого економічного розвитку, секторальні програми)	Програма соціально-економічного та культурного розвитку громади на 2019-2020 роки – обов'язкова	
34.	Реалізовані проекти, які фінансувались іноземними донорами в 2018 р. (назва донора і проекту)	U-LEAD	Виділені кошти на ЦНАП – поки що не надані
35.	Реалізація актуальних (станом на кінець січня 2019 року) проектів, які фінансуються іноземними донорами (назва донора і проекту)	U-LEAD	Будівництво ЦНАПу Станіславської громади
36.	Адреса веб-сайту громади	http://stanislav.rada.org.ua	

Станіславська ОТГ розташована у південно-західній частині Херсонської області, поруч з межею Миколаївської області, у Білозерському районі на Дніпровською затокою – Дніпровським лиманом. Південну межу ОТГ формує берегова лінія Дніпровської затоки. Адміністративний центр громади – село Станіслав. Крім нього, до складу громади входить ще два села, які раніше були окремою сільською радою, - Широка Балка і Софіївка.

Територія громади відносно компактна, але всі три населені пункти розташовані на узбережжі лиману, а віддалені від берега території не заселені. Відстань між селами – максимум 10 км. Усі населені пункти мають сільський аграрний характер і абсолютно не використовують потенціалу узбережжя лиману, яке дуже привабливе – урвища з багатьма невеличкими пляжами біля підніжжя.

Площа території громади – 226,6 км², згідно з даними ОТГ 2018 р. тут проживало 7442 особи, майже 63,7% (4740 осіб) серед яких – мешканці села Станіслав. Другий за розміром населений пункт – Широка Балка зі 2254 мешканцями (30,3%), а Софіївка – це невелике село, в якому проживає 448 осіб (6%).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Таблиця 1. Площа і кількість мешканців Станіславської громади на фоні Білозерського району і Херсонської області

Адміністративна одиниця	Площа, км ²	Співвідношення площі громади до площі району й області, %	Кількість мешканців, тис. осіб (2018)	Співвідношення чисельності населення громади до населення району й області, %	Густота населення, ос./км ²
Станіславська ОТГ	226,6	-	7442	-	32,8
Білозерський район	1700,0	13,3	66462	11,2	39,1
Херсонська область	28461,0	0,9	1047	0,4	36,8

Джерело: дані Станіславської ОТГ та дані районної адміністрації

Таблиця 2. Динаміка зміни кількості мешканців Станіславської громади на фоні Білозерського району і Херсонської області

Адміністративна одиниця	Кількість мешканців, осіб				Співвідношення кількості мешканців до чисельності населення громади (2018), %
	2015	2016	2017	2018	
Білозерський район	66 600	66 330	65 990	65 672	-
Херсонська область	1 065 100	1 059 003	1 051 315	1 044 534	-
Станіславська ОТГ	7935*	7627*	7770	7442	100
Адміністративний центр ОТГ – село Станіслав	5040*	4877*	4706	4740	63,7
Широка Балка	2430*	2300*	2530	2254	30,3
Софіївка	465*	450*	538	448	6,0

Джерело: дані Станіславської ОТГ та дані районної адміністрації

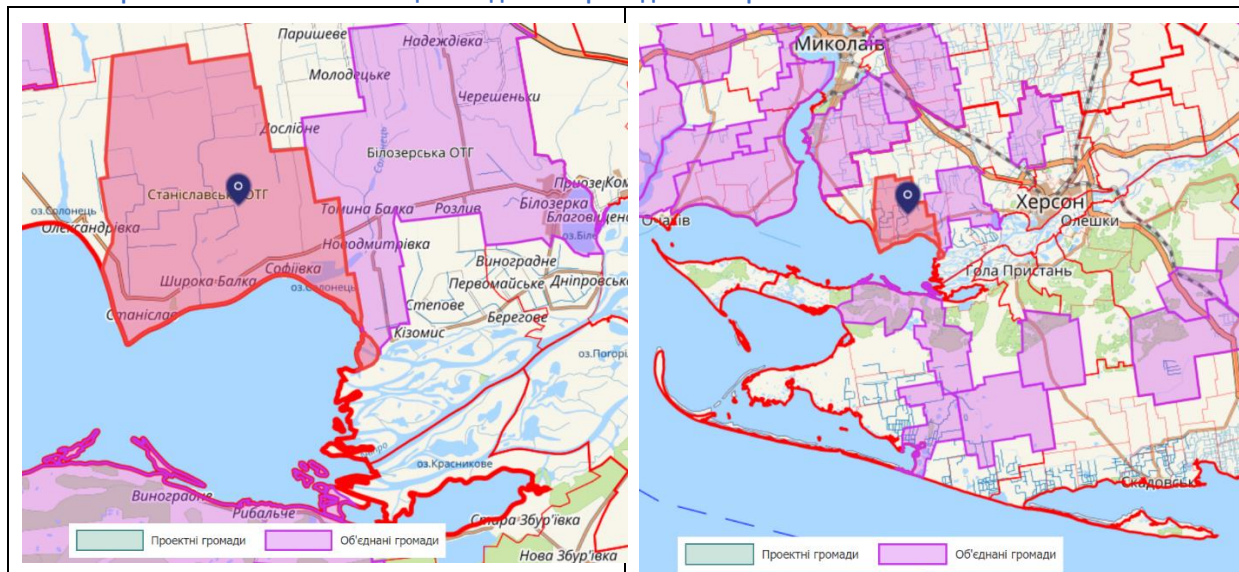
* - орієнтовні дані

Динаміка зміни чисельності населення громади у значній мірі відображає тенденції в районі та області, для яких характерне систематичне зменшення кількості мешканців протягом останніх декількох років.

Станіславська ОТГ розташована недалеко від обласного центру – Херсона (40 км) і від обласного центру сусідньої області – Миколаєва (55 км), хоч не лежить при головній дорозі, яка з'єднує ці міста.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Рис. 1. Карта Станіславської ОТГ і місцезнаходження громади між Херсоном і Миколаєвом

Із заходу Станіславська громада межує з Олександрівською сільською радою, яка лежить на межі з Миколаївською областю. Ця громада не об'єдналася зі Станіславською ОТГ, а її керівництво хоче якомога довше утримати статус незалежної сільської ради. На наступних етапах адміністративно-територіальної реформи в Україні (примусове приєднання ще не об'єднаних територій) її, швидше за все, приєднають до Станіславської ОТГ, оскільки вона межує тільки з цією громадою і з Миколаївською областю, до якої не зможе приєднатися. Якщо це станеться, то потенціал Станіславської громади (населення, нові вільні території, додаткова ділянка узбережжя лиману тощо) значно зросте.

Фактори, які визначають якість життя у громаді

	Позитивні фактори	Негативні фактори
Інфраструктура і просторова організація	Функціонування на території громади громадського транспорту – сполучення між населеними пунктами громади, а також з районним і обласним центрами	- відсутність детальної інвентаризації земель на території громади, а отже – й актуальної податкової бази - відсутність очисних споруд і каналізації - відсутність місць, які б сприяли соціальній інтеграції - неосвоєне узбережжя лиману - погана якість питної води, часті аварії водопроводу
Економіка	- зручне географічне і комунікаційне розташування – поблизу двох великих міст, над берегом лиману - можливості для	- мала кількість робочих місць на місцевому ринку праці – виїзд на заробітки до великих міст, до Польщі і Росії - низька купівельна спроможність місцевого населення

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Global Communities
Partners for Good

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	розвитку туристичних послуг на базі власних переваг - декілька аграрних господарств, які забезпечують постійні і сезонні робочі місця - великі ринки збуту в радіусі 55 км (два великі обласні центри)	- значне приховане безробіття - низький рівень економічної активності мешканців - абсолютна відсутність туристичної галузі у місцевій економіці - повний занепад індивідуального вирощування овочів і фруктів для потреб ближніх великих міст - відсутність переробної галузі – продукція не переробляється
Довкілля і туризм	- природні і рельєфні принади узбережжя лиману - водойми - степова рослинність, а також лісові зони – рідкість на цій території - умови для виробництва енергії з відновлювальних джерел (сонячної і вітрової)	- невпорядкована система управління твердими побутовими відходами – відсутність сертифікованого полігону ТПВ, системи сортування, низька екологічна свідомість мешканців, стихійні сміттєзвалища, зокрема на привабливих туристичних ділянках (пляжі, стрімчаки) - відсутність на території громади готельно-ресторанної бази (навіть приватного житла і наметових полів) - неосвоєне узбережжя лиману – немає впорядкованих пляжів, інтеграційних зон тощо - замулення лиману - забруднення води в лимані - відсутність ініціатив мешканців у сфері туризму і рекреації - відсутність очисних споруд і каналізації - інтенсивне сільське господарство – хімізація і виснаження ґрунтів
Суспільство, людський капітал	- ефективно діюча система освіти – невелика мережа навчальних закладів, велика кількість дітей у школах і дошкільних закладах, достатній обсяг освітньої субвенції, інноваційний садочок тощо - громадські активісти, фанати активного	- соціальна апатія, незацікавленість місцевими справами, патерналістська свідомість, відсутність ініціатив знизу - реальне старіння населення у зв'язку з негативним природним приростом і виїздом на заробітки - обмежені можливості бюджету громади для задоволення потреб у ремонтах та капіталовкладеннях в об'єкти громадського призначення

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Global Communities
Partners for Good

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	туризму і природних принад громади й околиць	
Орган самоврядування	- поступова реалізація довгоочікуваних інфраструктурних проектів у населених пунктах громади: дошкільні заклади, школи, заклади культури тощо	- низька частка власних доходів у загальному бюджеті громади - високий відсоток видатків на освіту, незважаючи на невелику мережу навчальних закладів - низький рівень комп'ютеризації апарату громади - прогалини у професійній кваліфікації працівників виконавчих органів у питаннях власних повноважень громади, способів управління окремими сферами життя громади, аналізу ситуації

Економічна ситуація в громаді

Станіславську ОТГ можна вважати «приморською» громадою, розташованою над Дніпровською затокою (Дніпровським лиманом), берег якої формує південну межу громади. Незважаючи на це, територія громади типова аграрна, з незначною кількістю підприємств, які працюють у сфері торгівлі і послуг. Тут практично немає жодної туристичної і супутньої діяльності, хоч громада розташована недалеко від обласного центру – Херсона. Крім декількох малих виробничих і аграрних підприємств на території громади немає жодних більших фірм. Сільськогосподарські угіддя індивідуальні власники здебільшого віддали в оренду аграрним господарствам, які вирощують зернові та інші традиційні культури. Інвестують також у відновлення виноградарства, яким ця область славилася у минулому (виноробні залишились від колишнього радгоспу). Майже повністю занепало вирощування фруктів (персики, абрикоси, виноград) і овочів, незважаючи на великі ринки збуту в радіусі 55 км (два великі обласні центри). Відсутня переробка сільськогосподарської продукції і тваринництво. Важлива причина такої ситуації – знищення упродовж останніх років зрошувальної системи, що призвело до погіршення умов для вирощування овочів та фруктів, переробки, тваринництва і зникнення пасовищ.

Таблиця 3. Найбільші роботодавці на території Станіславської громади

Підприємство / організація / суб'єкт	Вид діяльності	Кількість працівників, 2018 р.
ТзОВ «Лиман-Агро»	Харчова переробка (консерви – консервовані овочі)	23
ТзОВ «Анелес»	Пошиття одягу	15
Фермерське господарство «Дністр»	Сільське господарство	8

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Фермерське господарство «Діана»	Сільське господарство	8
Фермерське господарство «САД»	Сільське господарство	8
Фермерське господарство «Рідкобродий В. Д.»	Сільське господарство	8

Джерело: дані Станіславської ОТГ

На території громади діє підприємство, яке виробляє овочеві консерви, однак через відсутність місцевої сировини і з огляду на рентабельність, більшість сировини воно імпортує з Білорусії (власник київський). У громаді немає великих агрохолдингів. Фермерські господарства, які діють в громаді, можна зарахувати до підприємств, що мають у власності великі земельні ділянки (до 1000 га). Вирощують вони, здебільшого, зернові, соняшник, ріпак. Кількість офіційних круглорічних робочих місць, яку забезпечують ці господарства, – незначна, але в сезон збору урожаю вони залучають велику кількість сезонних працівників. Незважаючи на старання громади, від цих працівників до бюджету не надходять жодні податки – найчастіше фірми зареєстровані в інших місцях.

Немає кооперативів чи груп виробників – мешканці не готові до співпраці у таких формах господарської діяльності. Кільканадцять осіб індивідуально скуповують молоко, роблять сири і продають їх на базарі у Херсоні. Вони можуть стати базою для створенні інноваційних форм господарської співпраці.

Серед діяльності, не пов'язаної зі сільським господарством, можна відзначити малу швейну майстерню з перспективою розвитку до 50 працівників. На території громади є багаті поклади різних видів керамічної глини – колись тут діяв цегельний завод.

Громада розташована відносно близько (40-45 км) до двох обласних центрів – Херсона (майже 350 тис. мешканців) і Миколаєва (0,5 млн мешканців). Однак, це не впливає на розвиток інвестиційних зон чи туризму і рекреації. Громадський транспорт їздить з Херсона. Якість доріг не сприяє пересуванню громадою приватним транспортом і може відлякувати малих інвесторів з туристичної галузі чи потенційних туристів.

Мешканці громади досі не навчилися використовувати природні ресурси (приморські – красиве узбережжя з урвищами) для підвищення доходів сімейних бюджетів. Тут немає жодних форм заробляння на житлових приміщеннях (відсутні пропозиції оренди квартир чи будинків, немає готелів, хостелів, наметових полів тощо), відсутні ресторанні об'єкти, нерозвинена сфера супутніх туристичних послуг. Керівництво громади занепокоєне цим фактом і вказує такі головні причини:

- ментальність місцевого населення – мешканці не готові до роботи у сфері туризму;
- розташування над лиманами, а не над відкритим морем;
- замулення лиманів;
- конкуренція пляжів над відкритим морем;
- проблематична якість води.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Тим не менш, зацікавленість у відпочинку над водою дуже велика, про що свідчать різні місцеві курорти у Херсонській області, на яких також у досить обмежених умовах розвивається приватний туристичний бізнес. Зацікавленість внутрішнім туризмом в Україні значна, особливо після анексії Криму Росією. Громади, розташовані над водоймами, мають це використати.

Певним економічним і туристичним потенціалом громади могли б стати залишки стародавнього грецького поселення (поблизу руїн Ольвії Понтійської, заснованої майже 550 р. до н.е.) чи скитського і сарматського поселень (напр., тематичні маршрути на байдарках, кінні маршрути тощо). На жаль, зараз ці місця недостатньо пізнавані і не нанесені на карти.

Економічна активність мешканців поширюється тільки на декілька напрямів: робота за кордоном або у великих містах (значна частина місцевого населення), робота в аграрному секторі (швидше сезонна) і робота на місцевих виробничих підприємствах і об'єктах торгівлі (незначний масштаб). На території громади присутнє явище заробітчанської еміграції, але воно не настільки значне, як в інших районах. Емігрує здебільшого молодь і економічно активна частина населення. Офіційна статистика подає відносно низький рівень безробіття у Білозерському районі, але це не відповідає дійсності.

Згідно з даними Станіславської громади і районної влади мешканці здебільшого працюють в аграрному секторі (686 осіб, у т. ч. індивідуальні фермерські господарства), в освіті (184 особи), сільській раді (43 особи), медицині (35 осіб), культурі (19 осіб). Найбільша кількість мешканців працює за межами району, зокрема за кордоном – майже 2 тисячі осіб.

Бюджет громади

➤ Доходи громади

Громада не має кредиторської заборгованості. 2018 р. доходи бюджету Станіславської ОТГ склали в цілому понад 40,1 млн грн (згідно з планом, оскільки показник виконання бюджету стане відомим лише у лютому-березні 2019 р.), а прогноз на 2019 р. складає майже 45,7 млн грн. Як загальний бюджет за 2018 р., так і прогноз доходів бюджету на 2019 р. у декілька разів перевищує суму бюджетів двох колишніх сільських рад, які входять сьогодні до складу Станіславської громади. Однак, треба пам'ятати, що крім значного підвищення обсягу бюджетних коштів для ОТГ, розширились також її повноваження, а отже, зросли видатки. Розрослася також інфраструктура, розширився діапазон бюджетних послуг (соціальних) для мешканців (освіта, культура і спорт, безпека, охорона здоров'я тощо), які безумовно вимагатимуть найближчими роками низки заходів, спрямованих на оптимізацію мережі і способів управління.

Таблиця 4. Дохідна частина бюджету ОТГ у 2017-2019 роках, тис. грн

	2017*	2018 (план)	2019 (прогноз)
Власні доходи	5 984,2	10 053,0	12 660,0
Трансферти з державного бюджету	5 383,6	30 077,6	32 998,4
Доходи разом	11 367,8	40 130,6	45 658,4

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Частка власних доходів, %	52,6	25,1	27,7
Субвенція на розвиток інфраструктури	-	3 384,3	дані відсутні

Джерело: дані Станіславської ОТГ

* - дані виключно для колишньої Станіславської сільської ради

Для дохідної частини бюджету громади характерна значна перевага трансфертів з державного бюджету у порівнянні з власними доходами. 2018 р. власні доходи склали 25% від сумарних доходів громади, а прогнозом на 2019 р. передбачено, що цей показник сягне майже 28%. Це слабкий результат. Аналізуючи бюджет колишньої Станіславської сільської ради за 2017 р., бачимо, що власні доходи складали понад половину загальних доходів бюджету (понад 52%). Об'єднання колишньої Станіславської сільської ради з колишньою Широкобалківською сільською радою (у складі двох населених пунктів), спричинило зменшення частки власних доходів у загальному бюджеті нової ОТГ. Важливою статтею бюджету 2018 р. була субвенція на розвиток інфраструктури, призначена для новостворених ОТГ. Однак у середовищі представників центральної влади та органів місцевого самоврядування побутує думка, що в найближчі роки цю статтю доходів бюджету суттєво скоротять.

Найважливіші статті власних доходів бюджету Станіславської ОТГ, які 2018 р. склали майже 10 млн грн, такі:

- частка у податку на доходи фізичних осіб – понад 37,6% власних доходів бюджету);
- єдиний податок з підприємницької діяльності – майже 22,8%;
- інші доходи (у т. ч. податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки) – понад 25,5%;
- плата за землю у різній формі – 8,5%;
- акцизний збір – 5,6%.

Таблиця 5. Структура власних доходів ОТГ у 2017-2019 роках

Категорія доходів	2017*		2018 (план)		2019 (прогноз)	
	тис. грн	Частка у структурі власних доходів, %	тис. грн	Частка у структурі власних доходів, %	тис. грн	Частка у структурі власних доходів, %
Акцизний збір	394,3	6,6	600,3	5,6	660,0	5,2
Податок на доходи фізичних осіб	-	-	4 000,0	37,6	5 600,0	44,2
Єдиний податок	2 884,1	48,2	2 430,0	22,8	3 000,0	23,7
Плата за оренду землі з фізичних і юридичних осіб, земельний податок з фізичних осіб	928,0	15,5	906,0	8,5	950,0	7,5
Інші (у т. ч. податок на	1 777,8	29,7	2 717,0	25,5	2 450,0	19,4

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки)						
Разом	5 984,2	100,0	10 053,0	100,0	12 660,0	100

Джерело: дані Станіславської ОТГ

* - дані виключно для колишньої Станіславської сільської ради

На території громади зареєстровано майже 70 суб'єктів підприємницької діяльності (здебільшого фізичних осіб-підприємців і мікропідприємств), які сплачують податки на доходи.

➤ Видатки громади

2018 р. сумарні видатки бюджету ОТГ склали понад 42,3 млн грн. Серед найважливіших статей видатків – освіта (понад 61% загальних видатків бюджету ОТГ 2018 р.), медичні заклади (16,4%), органи місцевого самоврядування ОТГ (майже 11,1%), інші видатки, у т. ч. інфраструктурні (7%).

Таблиця 6. Структура видатків бюджету Станіславської ОТГ у 2017-2019 роках, тис. грн

Стаття видатків	2017		2018 (план)		2019 (прогноз)	
	тис. грн	Частка у структурі видатків, %	тис. грн	Частка у структурі видатків, %	тис. грн	Частка у структурі видатків, %
Освіта (школи і ДНЗ)	4 700,0	52,3	25 843,3	61,1	27 973,7	61,3
Медичні заклади	-	-	6 928,2	16,4	5 899,7	12,9
Виконавчі органи ОТГ	2 156,0	24,0	4 713,7	11,1	5 645,7	12,4
Соціальний захист	1 412,0	15,6	446,0	1,0	882,0	2,0
Культура	-	-	1 263,1	3,0	1 526,5	3,3
Ремонти й утримання доріг	-	-	195,0	0,5	195,0	0,4
Інші видатки, у т. ч. інфраструктурні	727,0	8,1	2 961,9	7,0	3 535,0	7,7
ВСЬОГО	8 995,0	100,0	42 352,2*	100,0	45 658,4*	100,0

* до цього показника включено кошти зі спеціального фонду бюджету

Джерело: дані Станіславської ОТГ

➤ Прогноз бюджету на 2019 р.

Як зазначено у таблицях 4-5, прогноз доходів бюджету громади на 2019 р. не передбачає фундаментальних змін у пропорціях окремих складових, порівняно з доходами за 2018 р. І надалі джерелом більшості власних доходів будуть працюючі особи (податок на доходи фізичних осіб) і суб'єкти підприємницької діяльності (єдиний податок) – сумарно майже 68%. Позитивна тенденція – поступове зростання частки цих двох складових у доходах ОТГ. Загальні

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

доходи бюджету ОТГ мають зрости до понад 45,6 млн грн (тобто на понад 5,5 млн грн, що складає майже 14%).

У прогнозованих видатках бюджету ОТГ на 2019 р. не видно значних змін у відсотках. І надалі найбільша стаття витрат – це освіта (школи і дошкільні заклади), на яку громада витрачатиме понад 61% власного бюджету, а також медицина – майже 13%.

Треба зазначити, що на території громади є значні площі земель, з яких не сплачують жодних податків (неврегульований юридичний або спадковий статус, самовільне привласнення під рілляництво та інше використання тощо). Необхідно провести ретельну інвентаризацію земельних ділянок на території громади, однак її вартість досить висока для бюджету громади. Тим не менш, таке завдання треба вважати одним з пріоритетних.

Стан довкілля, екологія

Довкілля Станіславської громади – це один з найбільших ресурсів для розвитку, який перебуває зараз у не найкращому стані і не приносить населенню практично жодної користі. Йдеться, перш за все, про розташування над Дніпровським лиманом (Дніпровською затокою) і розмаїтими перевагами такого розташування:

- водойма лиману;
- розташовані неподалік Чорне море і гирло Дніпра;
- красивий ландшафт узбережжя зі стрімчаками;
- приморські зоні, придатні для розвитку туризму тощо.

Стан довкілля на території громади можна охарактеризувати як такий, що вимагає втручання. Найбільша екологічна проблема громади – повна відсутність очисних споруд і каналізації. Схожа ситуація в усіх навколишніх адміністративно-територіальних одиницях. Це призводить до забруднення лиману.

У громаді лише формують систему управління твердими побутовими відходами. Поки що немає сертифікованого полігону ТПВ, на його місці діє імпрровізований полігон, а на інших територіях – стихійні сміттєзвалища. Видно величезну потребу у зміні екологічної свідомості місцевого населення. Більшість мешканців не бачить потреби у платному вивезенні і належному складуванні твердих побутових відходів. Абсолютно переважає індивідуальне вивезення ТПВ на стихійні сміттєзвалища, які часто розташовані на привабливих з точки зору ландшафту або природи ділянках (урвища, пляжі).

У багатьох аспектах стану довкілля Станіславська громада залежить від умов оточення, на які вона не впливає, – замулення лиманів, діяльність хімічних і портових підприємств у ближніх Херсоні і Миколаєві та в їхніх околицях, забруднення річкових і морських вод тощо.

Серед інших екологічних проблем громади – інтенсивне сільське господарство (хімізація, яка негативно впливає на флору і фауну, ґрунти, поверхневі і підземні води).

Характеристика місцевого населення

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

У громаді проживає понад 7,4 тис. мешканців, понад 23% з яких – це особи працездатного віку. Особи молодшого за працездатний віку складають менше 18%. Це свідчить про суттєві проблеми, пов'язані зі старінням населення.

Таблиця 7. Структура населення Станіславської ОТГ за віком, 2018 р.

Показники	ОТГ, разом	Станіслав	Широка Балка	Софіївка
Населення:	7442	4740	2254	448
молодшого за працездатний віку	1365	889	414	62
працездатного віку	4341	2684	1380	277
старшого за працездатний віку	1736	1167	460	109
Діти дошкільного віку	467	260	180	27
Діти шкільного віку	693	442	226	25

Джерело: дані Станіславської ОТГ

У громаді яскраво виражений від'ємний природний приріст населення, який додатково поглиблюється міграцією на заробітки (здебільшого молоді), рівень якої не відображено у статистичних даних. Внаслідок цих чинників спостерігають щораз більші демографічні зміни, які зводяться до старіння населення та зменшення його чисельності. Це негативно впливає на економічний розвиток громади і на вартість пристосування соціальних послуг до потреб певних груп мешканців.

Таблиця 8. Динаміка природного приросту і сальдо міграції на території Станіславської ОТГ

Показники	2015	2016	2017	2018
Народилось (осіб)	54	66	43	40
Померло (осіб)	84	79	85	95
Природний приріст (осіб)	-30	-13	-42	-55
Прибуло (осіб)	немає даних	285	138	116
Вибуло (осіб)	немає даних	165	230	184
Сальдо міграції (осіб)	немає даних	120	-92	-68
Реальний приріст (осіб)	немає даних	107	-134	-123

Джерело: дані Станіславської ОТГ

Мешканці Станіславської ОТГ – це досить згуртована самоврядна спільнота. Це впливає з об'єднання лише двох колишніх сільських рад (всього три населені пункти), які з'єднані громадським транспортом. У питаннях соціальної інтеграції є свої проблеми, але ситуація тут значно краща, ніж в інших ОТГ, у складі яких більше населених пунктів, що практично не контактують один з одним.

Переважає патерналістська свідомість, що не полегшує ні суспільного діалогу, ні ухвалення складних рішень. Але така ситуація не тільки у Станіславській ОТГ, а практично в усіх громадах. Щоб поглибити інтеграцію місцевого населення, треба підвищити місцевий рівень надання побутових і комерційних послуг, зокрема адміністративних, проводити постійні м'які заходи (просвітницькі з питань управління твердими побутовими відходами, необхідності каналізації, користі від туризму тощо), а також реалізовувати інфраструктурні проекти, спрямовані на покращення якості життя, які, водночас, покажуть мешканцям сенс існування ОТГ.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Форми громадської участі

Під час проведення інтерв'ю у громаді співрозмовники часто звертали увагу на значну пасивність і соціальну апатію. Людей дуже важко витягнути з дому як до роботи, так і на організовані культурно-розважальні заходи. Їх ніщо не цікавить, вони у ніщо не вірять, важко активізувати їх до будь-якої локальної діяльності. Перш за все, це стосується покоління старшого і середнього віку, оскільки активніша молодь виїхала до великих міст (на навчання) та за кордон (на роботу або навчання).

На території громади діє декілька громадських організацій, хоч не всі вони зареєстровані в громаді (офіси розташовані у ближніх містах).

Таблиця 9. Найважливіші громадські організації, які діють на території Станіславської ОТГ

Назва організації	Сфера діяльності
Білозерський центр регіонального розвитку	• Безоплатна правова допомога мешканцям. • Консультації і навчання з питань соціально-економічного розвитку громад, самоорганізації мешканців, прав людини. • Консультування підприємців. • Мобільні кінопокази.
ГО «Єдина родина Херсонщини»	⇒ Соціальна, правова та реабілітаційна підтримка військових і членів їхніх сімей, а також сімей військових, які загинули, захищаючи кордони України на сході.
БО БФ «Джерело оновлення миру»	⇒ Благодійна діяльність, спрямована на задоволення потреб певних категорій осіб.

Джерело: дані Станіславської ОТГ

Бракує місцевих організацій, діяльність яких була б спрямована на розвиток підприємництва, туризму і рекреації, тобто на потенціал, який громада має використати для власного розвитку. У цих сферах є декілька ентузіастів, які дуже добре втілюють у життя свої ідеї неформальним способом. Саме на них покладають надії, сподіваючись на інтенсифікацію проектів у цих сферах. При церквах не діють жодні організації.

Місцеві традиції, громадська культурна діяльність, значення культури для місцевої спільноти

Хоч ці терени пам'ятають славні часи у давнину (грецькі колонії, зокрема Ольвія, степові культури), зараз для них характерна дуже низька густота населення. Перша хвиля міграції прокотилася у період, коли ці території входили до складу Російської імперії (кінець XVIII ст.). Друга хвиля – після Другої світової війни, коли сюди переселили велику кількість мешканців з західної України, Донбасу чи з інших територій колишнього Радянського Союзу. Саме через це місцеве населення здебільшого не можна вважати спадкоємцем місцевих традицій і культури. Ці елементи формувалися тут радше щоразу з нуля (з черговими хвилями міграції) і тому схоже

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

на те, що для місцевого населення вони не найважливіший аспект громадського життя. Це підтверджує, зрештою, низький ступінь соціальної інтеграції. Незважаючи на це, мешканці відзначають релігійні і державні свята – у теперішній час особливо свята патріотичної тематики, організовуючи культурні заходи, беручи в них участь, хоч практично завжди це поширюється лише на один населений пункт, школу тощо. В інших видах культурної діяльності мешканці беруть участь не часто.

Багатий потенціал для розвитку, пов'язаний з минулим території, на якій розташована громада, з археологічними відкриттями, мальовничим положенням над лиманом, використовується дуже слабо. Мешканці практично не мають від цього жодних доходів. Цей потенціал безумовно треба використовувати у майбутньому, в рамках співпраці органу місцевого самоврядування, неформальних груп, громадських організацій і приватного капіталу.

Місце жінок у місцевій спільноті

Жінки виконують важливі соціальні функції у місцевій спільноті Станіславської ОТГ. Вони займають керівні посади у виконавчих органах громади, у навчальних закладах, закладах культури тощо. Багато з них займаються підприємницькою діяльністю на місцевому рівні. Найчастіше вони поєднують роботу з сімейним життям і вихованням дітей.

Комунікація громади з мешканцями

Станіславська громада має веб-сайт (<http://stanislav.rada.org.ua/>), на якому публікує різну інформацію для мешканців, звіти з сесій сільської ради, оголошення, зокрема про бюджет ОТГ. Крім цього, громада веде свою сторінку у соціальних мережах (<https://www.facebook.com/prilymania/>), яка виконує функцію менш офіційного каналу інформації і дискусійного майданчика. Найефективніший інструмент комунікації з мешканцями на території громади – сільські збори на різні теми або присвячені звітуванню (відвідуваність цих зборів різна, залежно від рівня зацікавленості мешканців даною темою). Ще один інформаційний канал для мешканців – це районна газета «Придніпровська зірка».

3. Процес об'єднання – генеза і перебіг

Генеза об'єднання громад в єдину громаду

З ініціативою об'єднати колишні сільські ради виступило керівництво Станіславської сільської ради. Навколишні сільські ради також аналізували ситуацію, щоб ухвалити рішення про можливе об'єднання з сусідами. У процесі об'єднання виникали деякі емоції і побоювання, однак і вибори, і само об'єднання відбулося досить легко. В результаті, об'єдналися лише дві сільські ради – Станіславська і Широкобалківська. Території, розташовані на схід від цих сільських рад, увійшли до складу ОТГ, створеної на базі районного центру Білозерка. Натомість сільська рада з західного боку, за межею якої починається Миколаївська область, вирішила не об'єднуватися з іншими адміністративно-територіальними одиницями. Таке рішення вона ухвалила, виходячи з того, що на її території діє аграрне господарство і бюджет сільської ради

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

дає їй змогу існувати без об'єднання. З початкових розмов, які вели з тою сільською радою, випливає, що вона чекатиме на примусове приєднання до котроїсь з існуючих ОТГ. У цьому випадку їй залишається приєднатися тільки до Станіславської громади, з якою сільська рада межує зі східного боку, оскільки з заходу вже починається Миколаївська область, тому об'єднання у цьому напрямку неможливе, а південний кордон формує берег Дніпровського лиману. Станіславська громада очікує на це приєднання, оскільки це суттєво зміцнить її демографічний потенціал, розширить площі для освоєння і податкову базу.

Станіславську ОТГ у складі двох колишніх сільських рад (разом три села) створено 29 жовтня 2017 р.

З перспективи року і декількох місяців люди позитивно оцінюють факт об'єднання – розпочато інвестиції в об'єкти громадського призначення (школи, спортивні об'єкти тощо), район передав громаді більшість публічних послуг, поступово їх пристосовують до потреб мешканців і т. д. Повсюдна проблема (не тільки у Станіславській громаді) – це очікування мешканців на кардинальне покращення інфраструктури і якості послуг за дуже короткий період часу, що неможливо зробити за наявних управлінських, кадрових і, перш за все, фінансових умов. Позитивно виглядає факт відносно доброї інтеграції мешканців нової громади, порівняно з іншими українськими громадами. Можливо це наслідок об'єднання лише трьох населених пунктів, які лежать вздовж однієї дороги і є транспортне сполучення як поміж ними, так і з районним центром (Білозеркою) та обласним центром (Херсоном). З іншого боку, досить часто трапляються ситуації, коли різні суб'єкти ігнорують законний обов'язок сплати податків (зокрема протягом року ухиляється від сплати податків автозаправна станція, функціонує прихована але добре організована система розведення риб у прибережних озерах, якою займаються особи з широким колом зв'язків, а служби, які відповідають за безпеку і дотримання законодавства, не реагують на цю ситуацію).

4. Громада – характеристика апарату управління і послуг, які надаються

Публічні послуги

Станіславська громада надає своїм мешканцям такі публічні послуги: адміністративні, освітні, культурні і спортивні, комунальні (водопостачання, утримання доріг, управління твердими побутовими відходами, благоустрій тощо), послуги соціального захисту.

На території громади немає проблеми надмірної кількості об'єктів, в яких надають публічні послуги (школи, дошкільні заклади, установи культури тощо), що стало результатом об'єднання лише двох колишніх сільських рад – разом три населені пункти. Тим не менш, деякі публічні послуги поглинають понад 60% всього бюджету громади (освіта). Абсолютну більшість будівель громадського призначення потрібно ремонтувати, придбати сучасне оснащення, а також взяти на роботу кваліфікованих працівників, яких дуже важко знайти на місцевому ринку праці.

➤ Освіта (школи і дошкільні заклади)

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Районна адміністрація повністю передала у підпорядкування громади освітні послуги – дошкільну освіту і шкільну освіту I-III ступеня. Найближчими роками мережа дошкільних закладів і шкіл швидше за все не змінюватиметься, адже зважаючи на об'єднання лише двох колишніх сільських рад (разом 3 населені пункти), вона забезпечує необхідний мінімум – 2 школи і 2 дошкільні заклади. Освітні послуги фінансують з коштів освітньої субвенції, яка поступає з державного бюджету. Сьогодні освітня субвенція покриває всі видатки на освіту, однак вони складають значну частину загальних видатків бюджету. Громада не аналізує якості освітніх послуг, хіба що слідкує за місцем своїх шкіл на фоні району в обласному рейтингу.

Загалом в усіх школах громади 2018 р. навчалось 694 учні і працювало 66 вчителів. Таким чином, на одного учителя припадає 10,5 учнів. Це відносно добрий показник, як для українських ОТГ.

Два дошкільні навчальні заклади громади 2018 р. відвідувало 250 дітей. Відчувається суттєва нестача вільних місць на фоні великих потреб, особливо в с. Станіслав (ДНЗ, розрахований на 85 місць, відвідує 160 дітей, а всього у цьому селі 260 дітей дошкільного віку).

Таблиця 10. Навчальні заклади Станіславської ОТГ

	2015	2016	2017	2018
Кількість дошкільних закладів	2	2	2	2
Кількість дітей в дошкільних закладах	170	172	161	160
Кількість шкіл	2	2	2	2
Кількість учнів у школах	702	680	680	694
Кількість учителів у школах	60	60	60	66

Джерело: дані Станіславської ОТГ

У двох школах I-III ст. навчається багато учнів (майже 440 учнів у Станіславській школі і майже 250 учнів у Широкій Балці). Незважаючи на таку кількість учнів і далеку від максимальної кількість учителів, вартість утримання учня у школі висока – 25-30 тис. грн на учня. Схожа ситуація у дошкільних закладах – вартість утримання однієї дитини складає 25-28 тис. грн. Однак, велика кількість учнів у школах поки що дає змогу фінансувати школи з освітньої субвенції, так само і дошкільні заклади. Така ситуація призводить до того, що освіта поглинає понад 61% всього бюджету громади. Місцева влада має зосередити свою увагу на раціоналізації та оптимізації витрат на освіту. Оптимізувати витрати можна, знизивши вартість утримання освітньої інфраструктури, оскільки розмір мережі оптимальний. Один зі способів оптимізації – перевести молодші і старші класи Станіславської ЗОШ I-III ст. до одного відповідно пристосованого будинку (ця школа розташована у двох окремих корпусах), а другий будинок виділити під дошкільний заклад. Це зменшило б витрати на утримання школи і забезпечило б відповідну кількість місць у ДНЗ, яких дуже бракує. Головна перешкода – відсутність фінансових ресурсів, потрібних для такої операції: пристосування одного корпусу теперішньої школи до навчання значно більшої кількості учнів, а другого корпусу – до потреб дошкільця.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Будівлі шкіл і дошкільних закладів збудовано здебільшого у 60—80 роки минулого століття. Майже в усі потрібно вкладати кошти, придбати додаткові навчально-методичні матеріали, мультимедійні дошки, комп'ютерні і предметні класи, під'єднати швидкісний інтернет. Найчастіше потрібно ремонтувати системи опалення і котельні, дахи, огорожі, протипожежні системи, їдальні і кухні, спортивну базу. Відчувається також погана якість води у навчальних закладах – треба встановити фільтри для очищення води.

Таблиця 11. Основні характеристики навчальних закладів Станіславської ОТГ

Назва навчального закладу і його місцезнаходження	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна місткість – кількість учнів	Наявна кількість учнів	Кількість учителів	Тип опалення	Бюджет на учня, тис. грн
Школи						
Станіславська ЗОШ I-III ступеня (Станіслав)	1965 – стара будівля, 1985 – нова будівля	600	437	41	Тверде паливо	24 955,00
Широкобалківська ЗОШ I-III ступеня (Широка Балка)	1972	340	257	25	Газове	30 086,00
Дошкільні заклади						
ДНЗ Центр розвитку дитини «Казка», (Станіслав)	1980	85	160	19	Тверде паливо	24 617,00
Ясла-садок с. Широка Балка	1986	104	90	9	Газове	27 682,00

Джерело: дані Станіславської ОТГ

Частину потреб в обладнанні і ремонтах досі задовольняли завдяки підтримці місцевих фермерських господарств. У громаді не діє методична служба для освітян, оскільки на її утримання вже немає коштів у бюджеті на освіту. Громада обмірковує можливість створення й утримання такої служби спільно з Білозерською ОТГ.

За рівнем навчання на фоні району місцеві школи перебувають в середині обласного рейтингу. Це не можна вважати великим досягненням. У старших класах залишається орієнтовно 20-30% учнів, інші продовжують навчання, наприклад, у Херсоні (з огляду на вищий рівень навчання, відносно зручне добирання, більший вибір шкіл). Закінчивши навчання, випускники шкіл громади здебільшого продовжують здобувати освіту в обласному центрі (Херсоні), з яким досить добре транспортне сполучення, або у віддалених академічних центрах – Миколаєві, Одесі.

Громада утримує також Школу мистецтв (у побуті її називають музичною школою), як окремий навчальний заклад. Ця школа викликає дискусії серед місцевих депутатів, які вирішують – утримувати її далі чи закрити з метою економії коштів.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

➤ Охорона здоров'я і соціальний захист

Медицина – це **єдина сфера, яку район ще не передав громаді**. Підстав для цього декілька: дорога в утриманні інфраструктура медичних закладів на території громади, відсутність на місцевому ринку фахівців, здатних керувати цією сферою, медична реформа в Україні і не зовсім зрозуміла ситуація з майбутнім закладів охорони здоров'я на території громади – їхнім статусом. Посаду головного лікаря в громаді займає особа пенсійного віку, яка не робить жодних кроків для реформування медичних установ. На місцевому ринку практично неможливо знайти нових молодих лікарів – треба, щоб громада запропонувала їм житло. Певні сподівання може дати пошук керівника медичної сфери з-поза медичної галузі, чинне законодавство дозволяє це.

Амбулаторія, яка діє у Станіславі, всупереч своїй назві є великим медичним комплексом, який складається з декількох будинків. Тут надають первинну медичну допомогу (5 сімейних лікарів), але є також багато спеціалізованих медичних послуг – стоматологія, фізіотерапія, гінекологія, педіатрія. Всього в цьому закладі 40 стаціонарних ліжок, 15 з яких виділено під амбулаторію громади, а решта належить районному медичному закладу. Діє також відділення швидкої допомоги і нічне чергування. Медичні заклади відчувають потреби в медичній апаратурі та комп'ютеризації, у їхньому розпорядженні є лише застаріле обладнання й автомобілі.

Громада з власного бюджету сплачує районній адміністрації вартість надання медичних послуг, які входять до власних повноважень громади (первинна медична допомога).

Таблиця 12. Характеристика закладів охорони здоров'я Станіславської ОТГ

Вид об'єкту і його розташування	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа, м ²	Кількість працівників	Тип опалення
Станіславська амбулаторія загальної практики сімейної медицини КП «Білозерський ЦПМСД»	1882 р. ремонт - 2007	1183,5	30	Газове, тверде паливо

Джерело: дані Станіславської ОТГ

Після завершення загальнодержавної медичної реформи (2019-2020) на території громади не надаватимуть спеціалізовані медичні послуги. Залишиться тільки первинна медична допомога, як власне повноваження ОТГ. З огляду на це, виникає запитання що робити з частиною вивільнених приміщень амбулаторії у Станіславі, які залишаться після ліквідації спеціалізованих послуг. Одна з ідей, яку зараз аналізують, - розмістити тут інші послуги, які в майбутньому стануть потрібними громаді, враховуючи зміни соціальної структури населення, напр., реабілітаційний центр, будинок людей похилого віку тощо.

Громада не аналізує якості надання медичних послуг на своїй території.

Послуги у сфері соціального захисту надає Центр надання соціальних послуг, заснований сільською радою в половині 2018 р. Сьогодні він забезпечує базовий соціальний захист вразливих верств населення і перебуває на етапі розвитку. Діяльність Центру фінансується з

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

бюджету громади і з коштів державного бюджету, які поступають на виконання повноважень у сфері соціального захисту. Якість цих послуг не аналізують.

➤ Культура і спорт

Послуги у сфері культури і всі заклади, які їх надають на території громади, об'єднано в окремий комунальний заклад. Це велика зміна, порівняно з попереднім розпорощенням управління цією сферою по декількох самостійних установах культури. До складу нового комунального закладу увійшли два будинки культури (Станіслав і Широка Балка), менший сільський клуб у Софіївці, а також дві бібліотеки в окремих будівлях (Станіслав і Широка Балка) і одна мала бібліотека, розташована у сільському клубі в Софіївці. Всього у сфері культури в штатному розпису комунального закладу передбачено 19,5 штатних одиниць, що досить багато, якщо зважити на розмір мережі і якість послуг, обмежену технічними умовами й оснащенням. В усіх об'єктах культури треба проводити ремонти, придбати додаткове обладнання. Технічний стан деяких дуже поганий. Система опалення твердим паливом діє лише у Станіславському будинку культури, в інших закладах приміщення обігрівають електричними калориферами. Є й низка інших серйозних проблем – відсутня проточна вода, немає гримерних та перевдягалень, протікають дахи, немає сучасного обладнання тощо. Ці недоліки не дають змоги надавати повноцінні послуги, які б зацікавили мешканців, особливо в зимовий період.

Книжковий фонд у бібліотеках громади – застарілий і нецікавий. Не використовується потенціал бібліотек, як місць з пропозицією нових послуг для мешканців і гостей (напр., проведення навчань, зокрема з інформаційних технологій, надання туристичної інформації тощо).

На території громади діє також Школа мистецтв, яку відвідує 216 дітей. У школі викладають різні мистецькі напрями, а її учні займають високі місця в конкурсах. Однак, у бюджеті бракує фінансових ресурсів на утримання цього закладу – висока вартість утримання будівлі і оплата праці вчителів, старі костюми та інструменти і т. д. Є загроза, що школу закриють або перенесуть її до будинку культури.

Таблиця 13. Характеристика закладів культури Станіславської ОТГ

Тип об'єкту і його місцезнаходження	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа, м ²	Кількість працівників	Тип опалення
Станіславський будинок культури ім. Ю. Шумського	1967	1 834,2	7	Тверде паливо
Станіславська сільська бібліотека	1956	104,4	1	Електричне
Будинок культури с. Широка Балка	1963	653,4	5	Електричне
Широкобалківська сільська бібліотека	1987	100,8	1	Електричне
Сільський клуб с. Софіївка	1989	220,1	2	Електричне

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Софіївська сільська бібліотека	1989 (у приміщенні сільського клубу)	26,2	-	Електричне
--------------------------------	--------------------------------------	------	---	------------

Джерело: дані Станіславської ОТГ

Важливий потенціал Станіславської громади формує спортивна сфера. У селі Станіслав є стадіон зі штучною поверхнею, а також два великі майданчики з трав'яним покриттям (розташовані поруч, що дуже добре, коли проводяться розмаїті спортивні змагання і турніри, таке не часто трапляється). У громаді діє декілька місцевих футбольних команд.

Діяльність у сфері культури і спорту фінансується з бюджету громади. Якість цих послуг громада не аналізує.

➤ Дороги і дорожня інфраструктура

Хоч розташування громади між двома обласними центрами виглядає привабливо, громада лежить на суттєвій відстані від важливих транспортних артерій як державного, так і регіонального значення. Найважливіша дорога на території громади – це дорога обласного значення з Херсона до Миколаєва, яка проходить узбережжям лиману. Це не найкоротше сполучення між обласними центрами, тому рух на цій дорозі зовсім не інтенсивний. Натомість вона забезпечує зручне транспортне сполучення між усіма населеними пунктами громади, а також з районним та обласним центрами. Частина дороги у поганому стані, на іншій частині зробили капітальний ремонт. На території громади понад 80 км доріг місцевого значення, які потрібно ремонтувати. Частина з них – ґрунтові.

Таблиця 14. Інфраструктура і транспортне сполучення у Станіславській громаді

		Технічний стан
Протяжність водопровідної мережі, км	62	Незадовільний
Протяжність каналізаційної мережі, км	-	-
Підключення мешканців до газової мережі, %	89	Задовільний
Місцеві дороги, км	80,38	Задовільний
Дороги регіонального значення, км	15,54	Задовільний
Дороги державного значення, км	-	-

Джерело: дані Станіславської ОТГ

➤ Інфраструктура, яка використовується в домогосподарствах

Серед найважливіших проблемних сфер громади – управління твердими побутовими відходами. На її території немає сертифікованого полігону ТПВ. Є імпровізоване сміттєзвалище, на якому складають тверді побутові відходи. Відсутня система сортування сміття, а свідомість мешканців у цій сфері дуже низька. Внаслідок такої ситуації виникають стихійні сміттєзвалища, зокрема й на привабливих для туристів ділянках (пляжі, урвища).

На території громади немає каналізації. Це також велика проблема у контексті захисту привабливого довкілля і можливих туристичних інвестицій. Внаслідок забруднень, низького рівня і слабого насичення киснем води у Дніпрі влітку періодично відбувається масовий мор риби.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Водопровідна мережа діє у Станіславі і в Широкій Балці, але стан її дуже поганий, її потрібно перебудовувати. Водопровід збудовано у 50-60 роках, щотижня на ньому виникають аварії, а оскільки немає обхідних гілок, закривають всю мережу. Якість води дуже низька вже у джерелах на цій території (люди здебільшого купують питну воду в магазинах), а влітку вода періодично зникає.

Водопостачанням займається комунальне підприємство громади, яке дуже погано оснащене. Працює в ньому 15 осіб. Крім цього, комунальне підприємство відповідає за дрібні ремонти доріг, будівель громадського призначення, має в своєму розпорядженні пожежний автомобіль.

Громада газифікована.

➤ Місцевий транспорт

Послуги громадського транспорту надають приватні перевізники. Як на умови, які панують у Херсонській області, ці послуги можна оцінити добре. Діє багато маршрутів до Білозерки і Херсона, які забезпечують також сполучення між трьома населеними пунктами громади і сусідньою Олександрівською сільською радою. Бракує транспортного сполучення у західному напрямку – з Миколаївською областю і містом Миколаїв. Такі маршрути проходять через Херсон, що займає значно більше часу і збільшує відстань.

Організація апарату управління громади

Громада не має чинного статуту, існує тільки статут колишньої Станіславської сільської ради до об'єднання.

На початку функціонування об'єднаної громади, коли вона отримала у спадок практичну весь управлінський апарат обох колишніх сільських рад, у виконавчих органах працювало 43 особи. В результаті зміни організаційної структури, а також внаслідок примусових і добровільних звільнень працівників, зараз в апараті громади 29 осіб (без відокремленого від апарату відділу освіти і комунальних закладів). Триває реалізація проекту з підготовки й оснащення ЦНАПу. Після його відкриття кількість працівників апарату зросте на декілька осіб.

Структура апарату управління громади складається з керівних посад і відділів, які займаються певними сферами життєдіяльності громади. Керівних посад всього вісім:

- сільський голова;
- заступник голови з питань діяльності виконавчих органів сільського голови;
- секретар ради;
- керуючий справами виконкому;
- старости – 2 особи;
- інспектори з питань охорони громадського правопорядку – 2 особи.

До структури апарату входять такі відділи:

- Юридичний та реєстраційний відділ (4 ос.),
- Відділ архітектури, містобудування, земельних відносин та ЖКГ (4 ос.)
- Відділ бухгалтерського обліку, планування та звітності (4 ос.)

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Відділ фінансово-економічної діяльності (3 ос.)
- Загальний відділ (2 ос.)
- Обслуговуючий персонал (4 ос.)

Крім цього, створено ще й відокремлені підрозділи і комунальні заклади:

- Відділ освіти, молоді та спорту, як відокремлений підрозділ поза апаратом громади (9 ос.)
- Центр надання соціальних послуг – комунальний заклад (7 ос.)
- Комунальний заклад КДК «Лідер» – об'єкти культури (19,5 ос.)
- Комунальне підприємство «Надія» – водопостачання та інші комунальні послуги (15 ос.)

Загалом в апараті, комунальних закладах та інших підрозділах громади передбачено 79,5 штатних одиниць. Таким чином орган місцевого самоврядування – один з найбільших роботодавців на території громади (і це без медичної сфери, яка залишилася у повноваженнях району).

ЦНАП

Поки що на території громади немає Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП). Триває ремонт і оснащення приміщень для нього у будівлі Станіславської сільської ради. Відкриття планують на середину 2019 р. Роботи ведуть за фінансової підтримки програми U-LEAD (хоч поки що громада не отримала коштів і робить все за свої). ЦНАП надаватиме основні послуги як для мешканців Станіславської громади, так і для бажаючих зі сусідньої Олександрівської сільської ради або мешканців сусідньої Білозерської ОТГ. Доволі часто трапляється ситуація, коли послугами ЦНАПу в іншій ОТГ користуються мешканці районних чи обласних центрів, оскільки у їхніх зазвичай черги і треба довше чекати. Єдина умова – ефективна робота ЦНАПу у менших ОТГ.

Рада громади

Сільська рада Станіславської ОТГ складається з 26 депутатів і сільського голови, який виконує функцію голови ради. Депутати представляють усі населені пункти громади. Серед них переважають безпартійні – понад 80%, та жінки – 16 осіб (61,5%). Значна кількість жінок-депутатів свідчить про їхню важливу роль у місцевій спільноті. Майже 39% (10 осіб) – це люди віком до 45 років. Такий же відсоток депутатів з вищою освітою.

Більшість депутатів сільської ради – працівники бюджетної сфери (майже 58%). Близько 15% складу ради – безробітні, лише одна особа – пенсіонер. У приватних підприємствах працює 11,5% депутатів, такий же відсоток приватних підприємців серед депутатів сільської ради.

Склад ради можна вважати репрезентативним для місцевої спільноти, а в своїй роботі депутати керуються загальним благом усієї громади, хоч безумовно переважають інтереси окремих виборчих округів.

Адміністративні проблеми виконавчого органу громади:

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

1. Все ще тривають зміни організаційної структури апарату громади, щоб пристосувати її до якомога кращого й ефективного виконання завдань. Часто це роблять методом спроб і помилок.
2. Суттєва проблема – обмежена кількість кваліфікованих кадрів на території громади, готових до надання адміністративних послуг. Причина цього – виїзд молодих освічених людей на заробітки до ближніх великих міст і за кордон. Необхідно, щоб працівники апарату брали участь у різних формах підвищення кваліфікації, доступ до яких у них зараз обмежений (мало якісних і корисних пропозицій у цій сфері), а також бракує часу через завантаженість поточним справами.
3. Комп'ютеризація апарату на низькому рівні, доступ до Інтернету є, але він повільний.
4. Потрібно відремонтувати будівлю, в якій розташована сільська рада, зокрема модернізувати систему опалення. Схожі проблеми стосуються усіх адміністративних будівель і будинків громадського призначення.
5. Неповні бази даних, відсутність зрозумілих процедур накопичення даних, немає цілісної базової інформації про окремі заклади, які перебувають у підпорядкуванні громади (дошкільні заклади, школи, заклади культури, земельні ділянки та об'єкти нерухомості – дані фрагментарні або не охоплюють усіх населених пунктів після об'єднання).
6. Дуже слабка матеріально-технічна база комунального підприємства громади, а приміщення, в яких воно працює, вимагають капітального ремонту.
7. Відсутні актуальні генеральні плани. Ті що є, розроблені ще в радянські часи.
8. Обмежений досвід і рівень підготовки працівників апарату управління громади у сфері залучення зовнішніх ресурсів.

Взаємодія з районом

Стосунки з районом носять радше нейтральний характер, хоч до Станіславської ОТГ ставляться, як до малої громади, яка могла б успішно доповнити територіально велику громаду, створену на базі сусіднього районного центру – Білозерки. Район передав громаді майже всі можливі повноваження, тому між ними немає дуже багато контактів (кожен виконує власні завдання). Не передали тільки медичну сферу, оскільки вона має досить складну структуру на території громади (великий і дорогий в утриманні медичний комплекс, статус якого після реалізації медичної реформи важко спрогнозувати). Район постійно вимагає від громади співфінансування медичних послуг, не надаючи жодних детальних розрахунків понесених витрат.

Інша сфера для контактів з районною владою – навчання дітей з сусідньої Олександрівської сільської ради (не об'єднаної) у школах, дошкільних закладах і Школі мистецтв Станіславської громади. Хоч громада багато разів зверталася до району з вимогою відшкодувати вартість цих послуг, досі їй заплатили лише половину з належної суми. Щоб врегулювати цю ситуацію, треба підписати постійний договір з районною владою.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Громадська оцінка діяльності місцевої влади

Громадськість по-різному оцінює діяльності місцевої влади, хоч переважає позитивна оцінка. Це наслідок незначного періоду існування ОТГ, ще існує багато нерозв'язаних проблем, є багато різних думок про шляхи їх розв'язання. Мешканці бачать що вже зроблено і що планують зробити, водночас вони дбають про інтереси власних населених пунктів. Значна частина населення відзначає, що за короткий проміжок часу розпочато ремонти дошкільних закладів, шкіл, доріг, спортивних та інших об'єктів.

5. Проблеми і потреби органу місцевого самоврядування

Економіка, інфраструктура і ринок праці – за важливістю

Місцеві:

- ⇒ Відсутність ретельної інвентаризації земель на території громади, а отже й відсутність актуальної податкової бази (здебільшого через нестачу фінансових ресурсів для проведення інвентаризації).
- ⇒ Обмежена кількість вільних ділянок у власності громади, які б можна було виділити під інвестиції (з огляду на історичну структуру власності).
- ⇒ Не використовується для розвитку туризму і рекреації потенціал привабливого довкілля (водойми, пляжі, мальовничі урвища, ліс, залишки стародавніх культур тощо) – відсутня інфраструктура і місцевий капітал.
- ⇒ Мешканці не готові (у ментальному, освітньому й економічному контексті) до ведення туристично-рекреаційної діяльності – немає туристичних традицій, бракує знань і гарних прикладів.
- ⇒ На території громади немає готельної-ресторанної бази (навіть приватного житла і наметових полів) – відсутня концепція розвитку туризму, немає ідей.
- ⇒ Численні державні зони охоронюваного ландшафту на території громади і поблизу неї, які додатково обмежують можливості для економічного розвитку на нечисленних інвестиційних майданчиках (напр., вся прибережна лінія).
- ⇒ Велика кількість сезонних, неофіційних робочих місць на території громади (сільське господарство), які часто важко ідентифікувати, – у період збору урожаю і польових робіт в великих фермерських господарствах.

Структурні:

- ⇒ Відсутність каналізації, поганий технічний стан інших об'єктів технічної інфраструктури у сільській місцевості – нестача коштів для розвитку і модернізації інфраструктури.
- ⇒ Нестача освічених і кваліфікованих працівників на ринку праці – відсутність привабливих робочих місць у сільській місцевості для амбіційних осіб.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- ⇒ Обмежена кількість робочих місць на місцевому ринку праці, внаслідок чого молодь і фахівці виїжджають на заробітки до великих міст, Польщі, Росії – відсутність інфраструктури і облаштованих інвестиційних майданчиків у сільській місцевості, правові перешкоди, проблеми з власністю.
- ⇒ Концентрація величезної кількості земель сільськогосподарського призначення у руках невеликої кількості людей (власність, довгострокова оренда) – користь від земель отримує лише відносно незначна частина населення.
- ⇒ Корупція у господарському та адміністративному секторі.

Довкілля – за важливістю

Місцеві:

- ⇒ Відсутність сертифікованого полігону твердих побутових відходів і експлуатація неузаконеного сміттєзвалища – обмежені фінансові ресурси громади.
- ⇒ Низька екологічна свідомість мешканців – стихійні сміттєзвалища, зокрема й на привабливих для туристів ділянках (пляжі, урвища) – упущення у формуванні екологічної свідомості багатьох поколінь.
- ⇒ Відсутність місць соціальної інтеграції у громадському просторі громади, незважаючи на дуже привабливі природні умови – цю діяльність вважають менш пріоритетною.
- ⇒ Погана якість води у джерелах, проблеми з висиханням джерел влітку (посуха) – нестача коштів на нові джерела водозабору, відсутність якісної води в околицях.

Структурні:

- ⇒ Відсутність очисних споруд і каналізації на території громади і в сусідній місцевості – забруднення лиману, немає планів, проектів і фінансових ресурсів.
- ⇒ Відсутність системи сортування твердих побутових відходів – населення не готове до сортування, немає інфраструктури і фірм, які б займалися переробкою чи утилізацією ТПВ.
- ⇒ Періодичний масовий мор риби в лимані – комунальне і промислове забруднення, низький рівень і слабе насичення киснем води у Дніпрі.

Соціальний розвиток – за важливістю

➤ Ринок праці:

- ⇒ Значний рівень безробіття, всупереч офіційним статистичним даним, і пов'язані з цим соціальні проблеми.

➤ Освіта:

- ⇒ Слабка матеріально-технічна база шкіл і дошкільних закладів, ремонтні потреби.
- ⇒ Відсутність коштів для перенесення молодших і старших класів до одного відповідно пристосованого корпусу в Станіславі і переформатування іншого корпусу

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

під дошкільний заклад – скорочення витрат на утримання школи, забезпечення відповідної кількості місць для дошкільця.

- ⇒ Дуже низький відсоток учнів, які залишаються у старших класах в школах громади – лише 20-30%.
- ⇒ Відсутність методичної служби з огляду на обмежені фінансові ресурси в сфері освіти.
- ⇒ Проблеми зі сплатою районною владою коштів за надання освітніх послуг дітям з сусідніх, необ'єднаних територій району.
- ⇒ Висока вартість утримання Школи мистецтв.
 - Охорона здоров'я:
- ⇒ Район не передав у повноваження громади медичних послуг, зважаючи на велику і дорогу в утриманні медичну базу і відсутність чіткого бачення її призначення після впровадження медичної реформи.
- ⇒ Застаріла медична апаратура й обладнання, відсутність інформатизації.
 - Інше:
- ⇒ Велика кількість неповних сімей і сиріт внаслідок виїзду на заробітки, багато розлучень.
- ⇒ Високий відсоток населення, яке перебуває за межею бідності.
- ⇒ Дуже негативні демографічні тенденції – від'ємний природний приріст, негативне сальдо міграції, швидке старіння населення – багато будинків виставлено на продаж, але покупців немає.
- ⇒ Поганий технічний стан закладів культури в громаді – система опалення є тільки в Станіславі, потрібно вкладати багато коштів в ремонт.
- ⇒ Застарілий книжковий фонд у бібліотеках і невикористаний потенціал бібліотек, як місць з пропозиціями для мешканців.
- ⇒ Відсутність фінансових ресурсів для належного функціонування Школи мистецтв.
- ⇒ Відсутність серед мешканців релігійних традицій і громадської активності при церквах.

Інше

- ⇒ Захоплення прибережних водойм і ринку розведення риби невідомими групами, які не сплачують жодних податків до бюджету громади. Відсутність реакції на це з боку правоохоронних органів. Виникають підозри у зв'язках цих груп з особами, які займають публічні посади. Проблема дуже важлива і створює загрозу, що стає сюжетом для національних телевізійних програм журналістських розслідувань.

6. Місцевий потенціал

Економічний потенціал

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Гарні умови для встановлення енергетичних установок, що використовують відновлювані джерела енергії, – особливо сонячну і вітрову енергію. Зацікавлення інвесторів цією сферою.
- Досконалі умови для розвитку сфери відпочинку, а в довгостроковій перспективі – туризму (плани організації зон відпочинку, велосипедних маршрутів, сплаву на байдарках, облаштованих пляжів тощо).
- Потенціал для відновлення вирощування фруктів та овочів і розвитку переробної промисловості.

Потенціал мешканців

- Інноваційний дошкільний заклад з ефективним управлінням у Станіславі, який займає високі місця у національних рейтингах, – успішна практика.
- Ефективна система освіти: компактна мережа навчальних закладів, велика кількість учнів у школах і дошкільних закладах, достатній розмір освітньої субвенції тощо – плани ремонту інфраструктури і придбання сучасного обладнання.
- Громадські активісти, ентузіасти розвитку рекреації й активного туризму, природних принад громади й околиць – плани розвитку послуг у цій сфері.
- Призначення частини медичної інфраструктури діючої амбулаторії (декілька корпусів) під інші послуги, які в майбутньому стануть потрібними з огляду на зміни у соціальній структурі громади – напр., реабілітаційний центр, будинок для людей похилого віку тощо.

Екологічний потенціал

- Розташування на Дніпровським лиманом (Дніпровською затокою) – водойма лиману, Чорне море і гирло Дніпра поблизу, красивий ландшафт узбережжя з урвищами висотою 50-60 м (так звані Станіславські Скелі), степова рослинність, приморська зона, придатна для розвитку туризму, багата морська і річкова фауна тощо.
- Гарні умови для розвитку активного туризму – водного, велосипедного, екстремального, парашутизму тощо.
- Поклади керамічної глини.
- Умови для розведення риби.

Інші

- Можливість приєднання у майбутньому сусіднього села Олександрівка.

7. Дані для моніторингу й оцінювання

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Громада не має стратегії розвитку, а невдалу спробу підготувати її описано в анотації. Представники громади не брали участі у навчаннях зі стратегічного планування.

МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК

(PI 1.2) 2017 р. громада отримала фінансування з Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) на будівництво спортивного майданчика зі штучним покриттям в розмірі 60% від загальної вартості проекту, однак стверджує, що процедури отримання цих коштів не зовсім прозорі.

(PI 1.6) 2018 р. громада не реалізовувала проектів місцевого економічного розвитку, передбачених Стратегією розвитку громади.

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ

(PI 1.13)) У громаді не використовувались методи партисипативного стратегічного планування.

(PI 1.16) Проект бюджету виносять на громадське обговорення і оприлюднюють за допомогою місцевих депутатів, через школи й Інтернет (<https://goo.gl/o8VJ4F>). Формування бюджету починається, з одного боку, з подання бюджетних запитів окремими підрозділами виконавчого органу громади і комунальними установами, а з іншого боку – пропозицій депутатів і мешканців. Вивірений з результатами фінансових прогнозів на черговий рік проект бюджету виносять на розгляд відкритих сесій сільської ради (сесії знімаються на відео і транслюються на Facebook-сторінці громади), під час яких його обговорюють, а потім затверджують остаточну версію.

(PI 1.17) У бюджеті не передбачено діяльності, яка б враховувала гендерні відмінності.

(PI 1.18) Навчання з фінансових питань проводили лише представники обласної влади. 2018 р. від громади у них брало участь декілька осіб.

(PI 1.19) Бюджет (проект) оприлюднено на веб-сайті громади в термін, коротший за 20 днів. За цей період до нього вносять зміни, враховуючи подані зауваження і коментарі. Громада надає змогу подавати зауваження і пропозиції до проекту бюджету – індивідуально, виставивши їх на веб-сайті, або через депутатів. Громада не організовувала жодних громадських слухань проекту бюджету. Затверджений бюджет оприлюднюють на веб-сайті громади. Громада не готує короткого читабельного опису бюджету. Звіти з виконання бюджету виносяться на розгляд депутатів під час відкритих сесій сільської ради – це єдина форма, яку застосовують.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Список співрозмовників:

Функція / посада	Організація
Голова сільської ради	Апарат громади / Сільська рада
Секретар ради	Апарат громади
Інспектор з проектного менеджменту	Апарат громади
Директори і вчителі	Школи і дошкільні заклади громади
Директор відділу освіти, молоді та спорту	Відділ освіти, молоді та спорту – як відокремлений підрозділ – Комунальний заклад «Лідер»
Депутати громади	Сільська рада
Старости	Апарат громади
Лікарі і медичний персонал	Районне КП «Білозерський ЦПМСД»
Місцеві підприємці	Підприємства з виробничої, аграрної, транспортної сфери, а також сфери торгівлі і послуг
Директор і працівники комунального підприємства громади	КП „Надія” - водопостачання, ремонти, управління твердими побутовими відходами
Директори і працівники закладів культури	Будинки культури громади
Директори і працівники бібліотек	Бібліотеки громади
Директор Школи мистецтв	Станіславська школи мистецтв
Начальник відділу	Апарат громади – відділ фінансово-економічної діяльності
Бухгалтери	Апарат громади – відділ бухгалтерського обліку, планування та звітності
Юрист	Апарат громади – юридичний та реєстраційний відділ
Спеціаліст з питань земельних відносин	Апарат громади – відділ архітектури, містобудування, земельних відносин та ЖКГ
Інспектор по праці	Апарат громади
Священик	Православна церква с. Станіслав (Московський патріархат)
Директор спортивного комплексу	Спортивний комплекс с. Станіслав
Директор громадської організації	Білозерський центр регіонального розвитку
Активісти й ентузіасти, які організовують і просувають рекреаційні можливості громади	Представники неформальних груп

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Додаток Б

1

Назва проекту: «Створення простору для активного відпочинку молоді Станіславської ОТГ» (завдання 2.3.2. Стратегії)

Вид проекту (підкресліть потрібний): швидкий грант, молодіжний проект, інвентаризація – облаштування зали засідань, проект поліпшення послуги, проект місцевого економічного розвитку, проект на підтримку стратегії, проект міжмуніципального співробітництва.

Основна інформація про громаду:

Назва громади, область	Станіславська об'єднана територіальна громада, Херсонська область
Голова громади, (ПІБ та контакти)	Желуденко Володимир Володимирович, моб. тел. +380660356141, e-mail: stanislav_sr@meta.ua
Відповідальна особа за виконання проекту (ПІБ, посада та контакти)	Сербін Анна Анатоліївна, вчитель Станіславського ЗПЗСО ім. К.Й. Голобородька, учасник ініціативної групи +380999731875, hand.annita@gmail.com
Відповідальні особи, яким буде доручено отримувати товари та матеріальні цінності, передані програмою DOBRE для проекту. Надайте ПІБ, контакти, і посади двох осіб	Смутченко Сергій Леонідович, заступник з питань діяльності виконавчих органів сільського голови, моб. тел. +380509468485, e-mail: stanislav_sr@meta.ua Петрушак Анатолій Миколайович, в.о. начальника КП «Надія», +380668258173, e-mail: 36588026@ukr.net
Відповідальний програмний спеціаліст DOBRE	Сафронова Наталія +380981880525
Місто/село/селище, де буде виконуватись проект	3 населених пункти громади (с. Станіслав, с. Широка Балка, с. Софіївка)

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Відповідність проекту стратегії громади: опишіть, яку проблему вирішує проект і як він підтримує стратегію розвитку громади. Якщо стратегія вже прийнята, вкажіть відповідну операційну ціль. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Станіславська ОТГ розташована територіально на березі Дніпро-Бузького лиману, на місці злиття двох річок Дніпро і Буг. Має скелясту місцевість, з гарними краєвидами. Прибережна зона(в тому числі і пляжна зона) становлять більше 12 км.

Чисте повітря, активний відпочинок - запорука здорової і активної молоді.

В зв'язку з глобальним потеплінням та встановленням аномально високої температури в літні місяці протягом останніх років, після важкого робочого дня, під час літніх канікул мешканцям та гостям громади, а головне молоді, вкрай необхідний відпочинок поблизу води. Але облаштованого пляжу, чи так званої пляжної зони, для активного відпочинку на території ОТГ не має в жодному з трьох населених пунктів.

Мешканці та гості громади проводять своє дозвілля пасивно через відсутність облаштованого громадського простору для активного відпочинку, де можна було б зібратися різним (за віком, вподобаннями чи потребами) групам населення і відпочити біля водойми в теплу пору року. Зайнятися активним спортом(пограти в волейбол, ранкові пробіжки, прогулянки на чистому повітрі)

Після реалізація проекту проводяться відпочинково-оздоровчі (літні табори), навчальні («Природознавство», « Я у світі» «Біологія» та ін.) і спортивні заняття (гуртки, майстер-класи) на привабливих та облаштованих територіях. Дасть поштовх розвитку туристичних інфраструктур.

Одним із пріоритетних напрямків місцевого економічного розвитку стратегії громади є сприяння туристичній галузі в Станіславській ОТГ. Облаштування пляжної території є доповненням розвитку цього напрямку. Створення більш привабливих та функціональних територій для відпочинку на території громади зробить її більш привабливішою для туристів.

Також в рамках реалізації проекту підвищиться активізація молоді, бажання створити собі комфортні умови для свого активного відпочинку влітку.

Реалізація проекту: коротко опишіть, що буде зроблено у проекті. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле. Детальний опис проектної діяльності наведіть у тематичному додатку № 1.

- ✓ Підготовлено та розчищено території для облаштування зони відпочинку в трьох населених пунктів.
- ✓ Проведено інформаційну кампанію.
- ✓ Облаштовано зони активного відпочинку: с.Станіслав, с.Широка Балка, с.Софіївка.
- ✓ Встановлено інформаційні таблички про підтримку проекту донором.
- ✓ Проведено відкриття просторів для активного відпочинку молоді Станіславської ОТГ (турнір з волейболу).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Очікувані результати проекту: напишіть, які якісні і кількісні результати принесе проект мешканцям громади. Скільки людей користуватиметься новими можливостями, які створить проект? Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Якісні результати проекту:

- ✓ Облаштовано три пляжних зони в усіх селах громади;
- ✓ Створені комфортні умови для відпочинку, заняття спортом та оздоровлення жителів і гостей громади;
- ✓ Покращились естетичний вигляд прибережної зони, санітарно-гігієнічні умови для здорового, культурного дозвілля жителів та гостей сіл громади;
- ✓ Збільшена згуртованість і активність населення ОТГ, підвищено бажання до змін.

Кількісні результати проекту:

- ✓ 1677 молодих людей громади поінформовано та залучено до реалізації проекту;
- ✓ Придбано та встановлено 37 елементів благоустрою пляжних зон.

Цільовими групами проекту є 7332 осіб населення Станіславської ОТГ. З них:

- ✓ Особи старші за працездатний вік – 1723 чол.;
- ✓ Особи працездатного віку – 4107 чол.;
- ✓ Особи молодші за працездатний вік – 1502 чол.

Гендерна рівність та залучення уразливих груп: напишіть, яким чином проект відповідає потребам і чоловіків, і жінок? Чи надає він однакові можливості використовувати його результати чоловікам і жінкам, а також групам, які зазвичай менш залучені до життя громади, напр. людей з інвалідністю, малозабезпечених, внутрішньо-переміщених осіб? Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Оскільки після реалізації проекту очікується створення загальнодоступного простору для активного відпочинку та занять спортом в усіх селах громади, то сам проект в рівній мірі відповідає потребам чоловіків та жінок, надає однакові можливості використовувати його результати усім жителям та гостям Станіславської ОТГ, в тому числі людям з особливими потребами (інвалідам), малозабезпеченим, внутрішньо переміщеним особам.

Фінансова сталість проекту: опишіть, яким чином в подальшому буде фінансуватись утримання об'єктів, створених з результаті реалізації проекту, надайте фінансові розрахунки. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Відпочинкові зони будуть стояти на балансі КП «Надія», яка буде здійснювати ремонт, вивіз сміття, і належне використання. Після реалізації проекту планується встановити там освітлення та по дві туалетні кабінки в кожній відпочинковій зоні.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Інституційна сталість проекту: яка організація чи особи надаватимуть технічну підтримку створеному об'єкту або обслуговуватимуть об'єкт і відповідатимуть за підтримку його в належному стані? Яким документом закріплена така відповідальність?

Після реалізації проекту зони відпочинку перейдуть на баланс сільської ради громади. В кожному населеному пункті буде призначена відповідальна особа за утримання в належному стані відпочинкових зон:

село Станіслав – Смутченко Сергій Леонідович (заступник сільського голови, +380509468485, E-mail: stanislav_sr@meta.ua);

село Широка Балка - Самойленко Іван Дмитрович (староста, тел. +380508788982, E-mail: shyrokaalka@ukr.net);

село Софіївка – Волошин Федір Євгенович (староста, +380663488668, E-mail: sophyivka@ukr.net).

КП «Надія» та Молодіжна рада Станіславської ОТГ буде слідкувати і підтримувати проект у подальшому (вивіз сміття, ремонтні роботи).

Також інституційна сталість проекту буде забезпечена через те, що він буде частиною більш масштабного проекту по місцевому економічному розвитку в напрямку розвитку туризму в Станіславській громаді, в рамках якого передбачено придбання та встановлення двох біотуалетів в кожній відпочинковій зоні.

Інформування мешканців громади про проект і популяризація результатів проекту:

опишіть, яким чином громада буде інформувати мешканців про проект і заохочуватиме їх користуватися можливостями, створеними проектом? Як буде відображено підтримку проекту донором?

Інформування мешканців громади про проект та заохочення користуватись результатами проекту буде здійснюватись шляхом розміщення інформації в друкованому бюлетені громади «Станіславський вісник», в районній газеті «Придніпровська зірка» та в мережі Інтернет на офіційному сайті Станіславської ОТГ (<https://stanislavskaotg.dosvit.org.ua/>) та на сторінці «Станіславська сільська об'єднана територіальна громада» в мережі Facebook (<https://www.facebook.com/prilymania/>).

Підтримку проекту донором буде показано нагадуванням про це в усіх друкованих та недрукованих інформаційних матеріалах про проект та на інформаційних табличках про підтримку проекту в кожному просторі для активного відпочинку.

Бюджет проекту та внесок громади: вкажіть, яка загальна вартість проекту, і які частки очікуваного внеску від програми DOBRE і від громади. Детальний опис власного внеску і детальні технічні специфікації усіх необхідних товарів і послуг надайте у Додатку № 1, а детальний бюджет проекту надайте у Додатку №2, заповнивши шаблон бюджету.

Загальний бюджет проекту:	310 499 грн.	100%
Внесок програми DOBRE:	259 490 грн.	83,5% від загальної вартості
Внесок громади	51 000 грн.	16,5% від загальної вартості

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Планований термін завершення проекту: вкажіть день, місяць і рік, коли планується завершити проект і надати програмі DOBRE усі підтверджувальні документи.

Відповідальність громади. Підписуючи заявку, громада погоджується виконати такі зобов'язання:

- ✓ Уникати суттєвих змін до проекту після його погодження програмою DOBRE. Запит на суттєві зміни або відмова від запропонованих програмою DOBRE товарів і послуг вважатиметься підставою для скасування даної заявки на отримання внеску у натуральній формі для виконання проекту.
- ✓ Надати гарантію власного внеску у проект у затвердженій програмою DOBRE формі.
- ✓ Надати заповнену форму оцінки впливу проекту на навколишнє середовище (ОВД) на запит програми DOBRE – Додаток № 3.
- ✓ У разі потреби зміни розміру власного внеску, пов'язаної з результатами закупівель, розглянути можливість відповідно збільшити або зменшити власний внесок.
- ✓ Протягом не більше 9 місяців від дати останньої поставки товарів чи виконання послуг, надати підтверджувальні документи для власного внеску у затвердженій формі. Перелік затверджених підтверджувальних документів та форма звітності додається до цієї заявки.

Погодження заявки	Ім'я, посада	Підпис	Дата
Відповідальна особа від місцевої влади ОТГ (особа, зазначена у гарантійному листі)	Смутченко Сергій – заступник з питань діяльності виконавчих органів сільського голови		
Голова ОТГ	Володимир Желуденко – сільський голова		
Відповідальна особа від програми DOBRE	Наталія Сафронова – програмний спеціаліст		
Технічний спеціаліст програми DOBRE	Захарченко Наталія – спеціаліст з інституційного розвитку		
Керівник або заступник керівника програми DOBRE	Єсмуханова Юлія – заступник керівника програми		

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2

Назва проекту: «Будуймо охайну громаду разом!» (завдання 2.4.5 Стратегії)

Вид проекту (підкресліть потрібний): швидкий грант, молодіжний проект, інвентаризація – облаштування зали засідань, проект поліпшення послуги, проект місцевого економічного розвитку, проект на підтримку стратегії, проект міжмуніципального співробітництва.

Основна інформація про громаду:

Назва громади, область	Станіславська сільська об'єднана територіальна громада, Херсонська область
Голова громади, (ПІБ та контакти)	Желуденко Володимир Володимирович, моб. тел. +380660356141 E-mail: stanislav_sr@meta.ua
Відповідальна особа за виконання проекту (ПІБ, посада та контакти)	Сонько Микола Миколайович, інспектор з проектного менеджменту, моб. тел. +38099 5460147 E-mail: nikniksonko@gmail.com
Відповідальні особи, яким буде доручено отримувати товари та матеріальні цінності, передані програмою DOBRE для проекту. Надайте ПІБ, контакти, і посади двох осіб	Петрушак Анатолій Миколайович, моб. тел. +380668258173, тимчасово виконуючий обов'язки керівника КП «Надія»; Єфімова Вікторія Миколаївна, тел. +305547 53175, головний бухгалтер КП «Надія» E-mail: 36588026@ukr.net
Відповідальний програмний спеціаліст DOBRE	Сафронова Наталія, тел +380981880525 nsafronova@globalcommunities.org
Місто/село/селище, де буде виконуватись проект	село Станіслав, село Широка Балка, село Софіївка

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Відповідність проекту стратегії громади: опишіть, яку проблему вирішує проект і як він підтримує стратегію розвитку громади. Якщо стратегія вже прийнята, вкажіть відповідну операційну ціль. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

На сьогоднішній день в громаді відсутня система збору ТПВ. Планується запровадження її в наступному році. Населення вивозить сміття власним транспортом на сміттєвий полігон. За рахунок коштів інфраструктурної субвенції для КП «Надія» закуплений трактор з навісним обладнанням (погрузчик), з допомогою якого планується вивантаження контейнерів для скла. Дослідження морфологічного складу ТПВ не проводилось. Схема санітарної очистки території (додаток 3).

Проект частково вирішує проблему стихійних сміттєзвалищ, що зазначена в місцевій Програмі підтримки об'єктів комунальної власності, санітарного впорядкування та благоустрою населених пунктів Станіславської ОТГ на 2018 рік

В Станіславській ОТГ спостерігається тенденція до збільшення обсягу утворених і вивезених на полігон твердих побутових відходів. Серед ТПВ збільшується частка відходів, які не піддаються швидкому розкладу і потребують значних площ для зберігання. Їх довготривале зберігання призводить до потрапляння отруйних речовин шляхом дренажу в підземні води, що становить загрозу життю та здоров'ю жителям громади. На території ОТГ не запроваджені заходи для переробки та утилізації відходів. Сільською радою ведеться робота: організовуються суботники для прибирання території та проводяться рейди із запобігання несанкціонованого викиду сміття. Але ця робота є непостійною та не приносить бажаного результату. Це призводить до перетворення узбіч та глиняних ярів (скель) в неорганізовані сміттєзвалища. Проектом «Будуймо охайну громаду разом!» передбачено проведення комплексу заходів, що зможуть привернути увагу до необхідності збереження довкілля жителів громади всіх вікових категорій - від дошкільнят до людей похилого віку.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Реалізація проекту: коротко опишіть, що буде зроблено у проекті. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле. Детальний опис проектної діяльності наведіть у тематичному додатку № 1.

Проектом передбачено:

- Інформаційно- промоційна кампанія (статті в газетах/інтернет-мережі, фото звіти в інтернет-мережі, виготовлення інформаційних матеріалів) – березень – серпень 2019 року
- Проведення ігор з дітьми на тему поводження з відходами - березень – травень 2019 року
- Започаткування роздільного збору сміття на території громади шляхом облаштування 30-ти контейнерних майданчиків (баків для ПЕТ-пляшок, скла) в найбільш людних місцях та закупівля пресу для вторинної сировини – березень – серпень 2019 року
- Започаткування роздільного збору сміття на території шкіл. (Станіславський ЗПЗСО ім. К.Й Голобородька, Широкобалківський ЗПЗСО) - березень – травень 2019 року
- Збір макулатури. (Станіславський ЗПЗСО ім. К.Й Голобородька, Широкобалківський ЗПЗСО) – травень 2019 року.
- Підбиття підсумків, звітування – серпень 2019 року.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Очікувані результати проекту: напишіть, які якісні і кількісні результати принесе проект мешканцям громади. Скільки людей користуватиметься новими можливостями, які створить проект? Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Від реалізації проекту очікуються як економічні, так і соціальні вигоди. Придбання контейнерів для роздільного збору сміття дозволить налагодити систему сортованого збору ТВП в Станіславській громаді та привернути увагу жителів до необхідності сортування відходів. Влаштування критої площадки для зберігання вторинної сировини дозволить компактно зберігати відсортовані відходи для подальшої здачі на утилізацію.

Кількісні результати :

- 160 дошкільнят громади дізналися про утилізацію сміття за його видами.
- 400 школярів прийняли участь в акції зі збору макулатури.
- 200 кг зібраної макулатури за термін реалізації проекту.
- 500 кг зібраної ПЕТ-пляшки за термін реалізації проекту.

Якісні результати:

- Підвищення громадської активності населення.
- Зворотній зв'язок з волонтерами та активістами, відгуки на запропоновані види діяльності.

Цільовими групами проекту є 7442 осіб населення Станіславської сільської об'єднаної територіальної громади. З них:

Особи старші за працездатний вік – 1736 чол.

Особи працездатного віку – 4341 чол.

Особи молодші за працездатний вік – 1365 чол.

Діти шкільного віку – 693 чол.

Діти дошкільного віку – 467 чол.

Гендерна рівність та залучення уразливих груп: напишіть, яким чином проект відповідає потребам і чоловіків, і жінок? Чи надає він однакові можливості використовувати його результати чоловікам і жінкам, а також групам, які зазвичай менш залучені до життя громади, напр. людей з інвалідністю, малозабезпечених, внутрішньо-переміщених осіб? Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Дотримання гендерної рівності в рамках реалізації проекту стане проведення ряду заходів для дотримання гендерного балансу (аналіз та оцінювання результатів окремо за всіма віковими категоріями, формування чоловічих та жіночих груп для проведення тренінгів екоспрямування).

Фінансова сталість проекту: опишіть, яким чином в подальшому буде фінансуватись утримання об'єктів, створених в результаті реалізації проекту, надайте фінансові розрахунки. Відповідь повинна поміститись у відведене текстове поле.

Після завершення реалізації проекту, фінансування витрат на обслуговування техніки буде здійснюватися за рахунок бюджету комунального підприємства «Надія». При плануванні бюджету на наступні роки передбачатимуться видатки на утримання контейнерних майданчиків комунальним підприємством «Надія».

Станом на кінець 2018 року ФОП Одинченко Л.М. (м. Херсон, шосе В'ячеслава Чорновола,1, тел. (0550) 35-77-77, (050) 494-44-12.) приймають вторсировину за наступними цінами: ПЕТ-пляшка, кришечка - 3 грн./кг., алюмінієва пляшка - 12 грн./кг, поліетилен високого тиску, стреч-плівка - 4 грн./кг, скляна пляшка (в асортименті) - від 0,25 до 0,40 грн./кг, скlobій кольоровий - 0,50 грн./кг, слобій білий - 0,70- 0,80 грн/кг. Протягом останнього року ціни змінювались несуттєво.

На сьогоднішній день договори з населенням на вивіз сміття не укладались по причині відсутності технічної можливості для організації збору. В майбутньому планується організація збору ТПВ у населення та збільшення покриття запровадженої послуги на територію Олександрівської сільської ради, яка межує з Станіславською громадою.

Згідно розрахунків КП "Надія" тариф на вивіз та утилізацію ТПВ на сьогодні перекирватиме 40% витрат. 60% планується дофінансовувати з місцевого бюджету.

Реалізація проекту сприятиме стабілізації відносин між владою та територіальною громадою та направлена на приведення у відповідність системи поводження з відходами в Станіславській сільській об'єднаній територіальній громаді. Окрім цього, реалізація проекту дозволить значно поліпшити стан екологічної та туристичної привабливості громади.

Інституційна сталість проекту: яка організація чи особи надаватимуть технічну підтримку створеному об'єкту або обслуговуватимуть об'єкт і відповідатимуть за підтримку його в належному стані? Яким документом закріплена така відповідальність?

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

На КП Станіславської сільської ради «Надія» буде покладено обов'язок за обслуговування та підтримку в належному стані контейнерних майданчиків. Статутом КП Станіславської сільської ради «Надія» закріплена відповідальність за збирання, транспортування, знешкодження та утилізацію побутових відходів (додаток 4).

Відсортоване сміття буде накопичуватись на критій площадці та здаватись в м. Херсон. Несортоване сміття буде збиратись з населення окремо два рази на місяць у визначені дні по населеним пунктам громади. Для того, щоб стимулювати жителів більше сортувати сміття та користуватись майданчиками буде встановлена плата за зібраний мішок.

Схема розміщення контейнерних майданчиків, критої площадки для зберігання сортованого сміття, навчальних закладів, в яких планується запровадження сортування ТПВ наведені в додатку 5. Крита площадка для зберігання вторсировини буде знаходитись на виробничій базі КП «Надія» за адресою: с. Станіслав, вул. 200 років Станіславу, 111. Збір відходів буде здійснюватись працівниками КП «Надія» з допомогою трактору з причіпним обладнанням.

Комунальне підприємство Станіславської сільської ради «Надія» утворилося - 18.12.2009 року. Основною метою діяльності підприємства є виконання всіх комунальних робіт. Штат підприємства складається з 19-ти осіб (додаток 6)

Інформація про наявність кваліфікованого персоналу:

- головний бухгалтер – облік і аудит
- економіст – вище економічне
- електро- газозварювальник та слюсар з ремонту автомобілів
- продавець-касир
- водій - 2
- тракторист – 2

Інформування мешканців громади про проект і популяризація результатів проекту:

опишіть, яким чином громада буде інформувати мешканців про проект і заохочуватиме їх користуватись можливостями, створеними проектом? Як буде відображено підтримку проекту донором?

Інформування мешканців громади про проект та заохочення користуватись результатами проекту буде здійснюватись шляхом розміщення інформації в друкованому бюлетені громади «Станіславський вісник», в районній газеті «Придніпровська зірка» та в мережі Інтернет на офіційному сайті Станіславської ОТГ (<https://stanislav.rada.org.ua/>) та на сторінці «Станіславська сільська об'єднана територіальна громада» в мережі Facebook (<https://www.facebook.com/prilymania/>).

Підтримку проекту донором буде показано нагадуванням про це в усіх друкованих та недрукованих інформаційних матеріалах про проект та на інформаційних табличках

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Бюджет проекту та внесок громади: вкажіть, яка загальна вартість проекту, і які частки очікуваного внеску від програми DOBRE і від громади. Детальний опис власного внеску і детальні технічні специфікації усіх необхідних товарів і послуг надайте у Додатку № 1, а детальний бюджет проекту надайте у Додатку №2, заповнивши шаблон бюджету.

Загальний бюджет проекту:	390 300 грн.	100%
Внесок програми DOBRE:	268 534 грн.	68,8% від загальної вартості
Внесок громади	121 766 грн.	31,2% від загальної вартості

Планований термін завершення проекту: вкажіть день, місяць і рік, коли планується завершити проект і надати програмі DOBRE усі підтверджувальні документи.

Відповідальність громади. Підписуючи заявку, громада погоджується виконати такі зобов'язання:

- ✓ Уникати суттєвих змін до проекту після його погодження програмою DOBRE. Запит на суттєві зміни або відмова від запропонованих програмою DOBRE товарів і послуг вважатиметься підставою для скасування даної заявки на отримання внеску у натуральній формі для виконання проекту.
- ✓ Надати гарантію власного внеску у проект у затвердженій програмою DOBRE формі.
- ✓ Надати заповнену форму оцінки впливу проекту на навколишнє середовище (ОВД) на запит програми DOBRE – Додаток № 3.
- ✓ У разі потреби зміни розміру власного внеску, пов'язаної з результатами закупівель, розглянути можливість відповідно збільшити або зменшити власний внесок.
- ✓ Протягом не більше 9 місяців від дати останньої поставки товарів чи виконання послуг, надати підтверджувальні документи для власного внеску у затвердженій формі. Перелік затверджених підтверджувальних документів та форма звітності додається до цієї заявки.

Погодження заявки	Ім'я, посада	Підпис	Дата
Відповідальна особа від місцевої влади ОТГ (особа, зазначена у гарантійному листі)	Сонько Микола, інспектор з проектного менеджменту		
Голова ОТГ	Желуденко Володимир, сільський голова		
Відповідальна особа від програми DOBRE	---		
Технічний спеціаліст програми DOBRE	---		
Керівник або заступник керівника програми DOBRE	---		